

Česká zemědělská univerzita v Praze

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2008

Miroslava Kadeřábková

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

FAKULTA PROVOZNĚ EKONOMICKÁ

Obor: Podnikání a administrativa

Studijní program: Hospodářská politika a správa

Forma studia: prezenční

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Téma: Volný čas mládeže do cca 18 let (kroužky, sport,
hřiště, zapojení soukromé sféry a města do
organizování a financování a pod.)**

Vypracovala: Miroslava Kadeřábková

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Miroslav Polišenský, CSc.

Prohlášení

Čestně prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci na téma Volný čas mládeže do cca 18 let (kroužky, sport, hřiště, zapojení soukromé sféry a města do organizování a financování a pod.) vypracovala samostatně za použití literatury a zdrojů, které cituji a uvádím v závěru práce.

V Praze dne:

Podpis autora diplomové práce:

Poděkování

Na tomto místě bych velice ráda poděkovala všem, kteří mi byli nápomocni při zpracování této diplomové práce, zejména PhDr. Miroslavu Polišenskému za rady, podněty a odborné vedení. Dále všem, kteří mi ochotně poskytli tak cenné informace k vypracování této práce.

Volný čas mládeže do cca 18 let (kroužky, sport, hřiště, zapojení soukromé sféry a města do organizování a financování a pod.)

Free time of youth to approximately 18 years old (amateur clubs, sport, playgrounds, involvement of the private sector and municipalities in organizing and financing etc.)

SOUHRN:

Tato diplomová práce je zaměřena na volný čas mládeže, způsoby jeho využití, financování organizací, které zajišťují náplň volného času v rámci zájmových kroužků a sportu.

Volný čas mládeže je určitá část dne, kterou můžeme obecně vyjádřit tak, že z celkového časového úhrnu odečteme dobu strávenou ve škole, ale dále ještě některé části mimoškolní doby, což je čas na uspokojování fyziologických potřeb – spánku, stravování, hygieny, čas strávený cestou do školy a ze školy.

Mladým lidem postupem let volného času přibývá. Dříve byla hlavní náplní dne mládeže pomoc rodičům, zejména v rodinách žijících na vesnici. V dnešní době je největší důraz kladen na vzdělání a seberealizaci dětí a mládeže. Pro většinu dětí je tedy hlavní náplní dne školní docházka, drobná pomoc v domácnosti a aktivity vyplňující zbytek dne – volný čas dětí a mládeže.

Za poslední roky vzniklo v České republice mnoho organizací, kde mohou mladí lidé svůj volný čas trávit. Jedná se o neziskové organizace, přesněji občanské organizace, zřizované státem, obcemi, nebo soukromými osobami. Se vznikem a působením těchto organizací je velmi úzce spjata i jejich financování. Vzhledem k tomu, že jsou neziskové, jsou závislé nejen na příspěvcích od svých členů, ale i na dotacích od státu, obcí v nichž provozují svoji činnost, či sponzorských darech od soukromých podnikatelů.

Finančních prostředků pro volný čas mládeže je ve většině případů značný nedostatek. Finanční stránku by jistě zlepšila větší podpora státu a soukromé sféry. Zájmové organizace by měly veřejně propagovat svoji náplň, pro získání nových členů a prezentovat výsledky své práce, čímž by mohly získat další sponzory pro svoji činnost.

KLÍČOVÁ SLOVA:

volný čas

mládež

občanská organizace

financování

SUMMARY:

This diplomat thesis is aimed at free time of youth, the ways of spending it, and the financing of organizations that provide leisure activities within amateur clubs and sport.

Free time of the youth is the certain part of day that we can generally express by taking the grand total of time and subtracting from it the time spent at school and also some other parts of the time out of school which is the time for satisfying the basic physiological needs such as sleeping, catering, hygiene and the time spent on the way to and from school.

As the time passes young people have more and more free time. In the past they spent most of the day helping their parents, especially in families living in the country. Nowadays the greatest stress is on education and self-fulfillment of children and young people. The main part of most children's day is occupied by school attendance, minor house chores and activities filling the rest of the day – the free time of children and youth.

In the recent years a lot of organizations, where young people can spend their free time, have been established in the Czech Republic. They are non-profit-making organizations, more precisely civic organizations set up by the state, municipalities or private authorities. Their establishment and work is closely related to their financing. If we consider that the organizations are non-profit-making, they are dependant not only on membership subscriptions but also on grants from the state and municipalities in which they operate, or on sponsors' donations from entrepreneurs.

The finances for the free time of youth are in most cases highly insufficient. The financial situation could be improved by a greater help from the state and the private sector. Amateur clubs should advertise the contents of their activity to attract new members and present the result of their work which could bring more sponsors for their work.

KEY WORDS:

Free time

Youth

Civic organization

Financing

OBSAH

1. ÚVOD	6
2. CÍL PRÁCE A METODIKA	8
2.1. Cíl práce	8
2.2. Metodika	8
TEORETICKÁ ČÁST	9
3. VOLNÝ ČAS - ČINNOSTI MLÁDEŽE VE VOLNÉM ČASE A JEJICH VÝVOJ	9
3.1. Vývoj a vymezení volného času, odpočinek	9
3.1.1 Vývoj volného času	9
3.1.2 Vymezení volného času	10
3.1.3 Odpočinek	15
3.2. Extenzita přání a realizovaných činností dětí a mládeže	16
3.3. Rozpor motivace a realizace činností	17
3.4. Rozlišení skupin adolescentů podle způsobu využívání volného času	19
3.5. Historický nejstarší a největší dnes fungující organizace pro volný čas dětí a mládeže v ČR – Pionýr, Česká Obec Sokolská, Junák – svaz skautů a skautek	20
3.5.1 Pionýr	20
3.5.2 Česká Obec Sokolská	22
3.5.3 Junák – svaz skautů a skautek	24
4. PŘÍSTUP K VOLNÉMU ČASU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY	27
4.1. Věková struktura regionů	28
4.2. Zájmové vzdělávání	29
4.2.1 Účastníci a formy zájmového vzdělávání	29
4.2.2 Zařízení pro zájmové vzdělávání	30
4.2.3 Úplata za zájmové vzdělávání ve školských zařízeních zřizovaná státem, krajem a obcí	31
4.3. Bílá kniha	32
5. NEZISKOVÉ ORGANIZACE	34
5.1. Rozdělení neziskových organizací	34
5.2. Tvorba státního rozpočtu a způsob alokace výdajů	34
5.3. Financování občanských organizací	35
PRAKTICKÁ ČÁST	39
6. VOLNÝ ČAS VE STŘEDOČESKÉM KRAJI	39

6.1. Území Středočeského kraje.....	39
6.2. Rozpočet Středočeského kraje	40
6.2.1 Rozpočty Krajského úřadu Středočeského kraje v časové ose 2003 - 2008 (v tis. Kč)	40
6.2.2 Transfery státu obcím prostřednictvím krajského rozpočtu v roce 2007	42
6.3. Možnosti využití volného času ve Středočeském kraji	42
7. VOLNÝ ČAS VE MĚSTECH BENEŠOV U PRAHY A PŘÍBRAM	44
7.1. Historie města Benešov u Prahy	44
7.2. Historie města Příbram.....	45
7.3. Transfer městům ze státního rozpočtu prostřednictvím kraje v roce 2007 (v Kč)	47
7.4. Možnosti využití volného času v městě Benešov	48
7.4.1 Příspěvkové organizace pro volný čas dětí a mládeže	48
7.4.2 Další organizace pro volný čas dětí a mládeže	58
7.5. Možnosti využití volného času v Příbrami.....	61
7.5.1 Příspěvkové organizace pro volný čas dětí a mládeže	61
7.5.2 Další organizace pro volný čas dětí a mládeže	68
8. VÝSLEDKY A DISKUSE	74
8.1. Dotace Městských úřadů měst Benešova a Příbrami organizacím pro volný čas	74
8.1.1 Dotace poskytnuté MÚ Benešov pro rok 2008	74
8.1.2 Dotace poskytnuté MÚ Příbram pro rok 2008.....	75
8.2. Sponzorování organizací ve městech Benešov a Příbram.....	76
8.3. Porovnání možností využití volného času v obou městech	77
8.3.1 Příspěvkové organizace měst	79
8.3.2 Další organizace pro volný čas dětí a mládež	80
8.4. Finanční zatížení rodin při využívání organizací pro volný čas	81
8.5. Diskuse a doporučení	82
9. ZÁVĚR.....	84
10. SEZNAM LITERATURY	85
11. PŘÍLOHY	87

1. ÚVOD

V posledních letech si lidé začali uvědomovat, že aktivní využití jejich volného času, nejen přispívá k jejich vnitřní pohodě a vyrovnanosti, ale hlavně k jejich mnohostrannějšímu vývoji. Zejména u dětí a mladých lidí je v současné době prosazováno mnohostranné využití jejich volného času.

I když se v posledních letech úhrn volného času zvětšuje, stále ještě nám ho hodně schází. Mohli bychom dokonce říci, že údaj o zvyšujícím se úhrnu volného času je poněkud zkreslující. Teoreticky nám volného času rok od roku přibývá. Je to zejména díky neustálému technologickému vývoji, který nám usnadňuje jak činnost v práci, tak v domácnosti. Zejména na činnosti v domácnosti je tento vývoj znatelný. Díky nové a nové technice, která nám pomáhá v domácnostech (pračky, myčky, varné konvice, mikrovlnné trouby, atd.), se úhrn našeho volného času neustále zvyšuje. Avšak tento ušetřený čas většina z nás vůbec nevyužije k duševnímu odpočinku, ba naopak většina lidí v ušetřeném čase opět pracuje.

Dalším důvodem, proč se náš volný čas krátí jsou špatné pracovní podmínky v místě bydliště. Mnoho lidí stráví téměř veškerý svůj volný čas cestou do práce a z práce, poněvadž místo jeho působiště je velmi daleko od domova. S tímto problémem se setkáváme i u dětí a mládeže. Na menších vesnicích se školy ruší a děti často musí dojíždět do velkých měst, což je samozřejmě dosti časově náročné. Historicky však máme volného času opravdu více a je dobré ho aktivně využívat.

Možnosti aktivního využití volného času, ať už pro dospělé nebo děti a mládež, jsou do značné míry v každém městě naší republiky jiné. Měla by však být stejná snaha o zabezpečení co nejrozmanitějšího výběru, jak by mohli občané daného města svůj volný čas využít. Zejména by každé město mělo dbát na to, aby bylo dostatek vhodných míst, kde mohou svůj volný čas trávit děti a mladí lidé. Nedostatek těchto míst vede k podpoře výtržností mladých lidí, dnes už i dětí, ke kriminalitě a drogovým závislostem.

Místa pro aktivní využití volného času nezabezpečuje pouze město, ale řada dalších organizací, což je dobře. Těchto organizací za poslední léta hodně přibývalo a stále přibývá. Jedná se zejména o různé sportovní kluby a zájmové organizace nejrůznějšího druhu. Tyto organizace se všeobecně nazývají občanská sdružení (neziskové organizace). Jejich hlavním znakem je vrácení vytvořeného zisku zpět do činnosti

organizace. Jedná se hlavně o příspěvky členů, díky nimž je organizace teoreticky zisková. Tyto příspěvky většinou nepokryjí ani částečně provoz sdružení, proto je nutná jejich podpora. Podpora, neboli dotace je poskytována organizacím od státu, kraje nebo obce, ve které působí. Dotace jsou poskytovány z rozpočtů jmenovaných státních institucí. Příspěvky sdružením nejsou stálé, s rozpočtem se mění a jsou závislé na výši příjmů do rozpočtu, z něhož má být dotace poskytnuta. Kromě dotací se podílí na financování organizací i soukromá sféra města, formou sponzorských darů.

Volný čas je jednou z nejdůležitějších částí našeho dne, zejména dne dětí a mládeže. Je nutné rozšiřovat možnosti jeho využití, podporovat organizace, které již v této oblasti fungují a náplň volného času dětí a mládeže zabezpečují.

2. CÍL PRÁCE A METODIKA

2.1. Cíl práce

Cílem práce je zpracovat přehled o možnostech využití volného času mladých lidí. Postihnout vývoj volného času, způsob jeho získávání a současné možnosti jeho využití ve středočeském kraji. Porovnat finanční stránku, z hlediska dotování státem a sponzorování soukromou sférou. Podrobně popsat účasti měst Benešov u Prahy a Příbrami na zajišťování míst pro volný čas mládeže. Na závěr pomocí získaných informací provést vlastní průzkum o finančním zatížení mládeže při aktivním využívání přístupných zařízení pro volný čas.

2.2. Metodika

Metoda získání informací

Všechny potřebné informace jsem získala prostudováním odborné literatury. Dále jsem získávala informace vlastním průzkumem problematiky využívání volného času a jeho financování v rámci Středočeského kraje a hlavně měst Benešova u Prahy a Příbram. Zajímala mě zejména otázka, kde všude mohu trávit svůj volný čas a s jakým finančním zatížením. Dále bylo cílem mého průzkumu zjistit, jakou mají organizace pro volný čas podporu od státu, kraje či obce. Díky relativně ochotné spolupráci příslušných organizací a úřadů, poskytnout potřebné informace či materiály a odpovědět na mé otázky, bylo možné vytvořit celkový přehled o možnostech využití volného času, ale i o jeho financování ve zmíněných městech.

Metoda zpracovávání informací

Informace, které jsem získala postupným pronikáním do problematiky jsou uspořádány tak, aby byly co nejvíce přehledné. Zejména číselné údaje jsem v převážné většině případů řadila do tabulek, pro snadnější orientaci. Informace jsem rozčlenila do kapitol, jejichž názvy jasně říkají, co pod daným nadpisem nalezneme.

TEORETICKÁ ČÁST

3. VOLNÝ ČAS - ČINNOSTI MLÁDEŽE VE VOLNÉM ČASE A JEJICH VÝVOJ

3.1. Vývoj a vymezení volného času, odpočinek

3.1.1 Vývoj volného času

Ve vývoji času, z historického hlediska, dochází ke zkracování pracovní doby a prodlužování volného času. Tato změna umožňuje člověku lépe si odpočinout po práci, obnovuje síly, ale také vyvažuje jednostrannou pracovní zátěž a pomáhá mnohostrannému rozvoji člověka. Toto je přínosem pro společenskou výrobu, ale i pro ostatní oblasti života společnosti.[1]

Nejrozšířenější výplní volného času jsou lidské pohybové – tělocvičné činnosti. Tyto činnosti představují aktivity, které doprovázejí lidstvo vpravdě odedávna. V obtížném společenském vývoji se totiž poměrně záhy poznalo, že jistá cílená, specifická pohybová cvičení přinášejí člověku prospěch: zvyšují jak jeho obecnou fyzickou zdatnost a zdraví, tak i úroveň brannou, pracovní, volní. V neposlední řadě se vždy jevily zdrojem vynikajících prožitků estetických, citových i racionálních. Tak ona tělesná cvičení zákonitě existovala již u pravěkých lidí – což se dokazuje jak prostřednictvím dokumentů z vykopávek, tak pozorováním primitivních společenstev, ustrnuvších na pravěkých životních standardech. Oněm tělesným cvičením pak dále holdovala všechna společenstva starověká a středověká. V novověku se pěstování tělocviku stalo přímo symbolem pokrokovosti, moudrosti, kultivovanosti jednotlivců a celých národů. V této době se postupně rozmanité pohybové činnosti prosadily jako masové aktivity ve volném čase jednotlivců a celých společenských vrstev. Nepochybně přednostním důvodem k tomu bylo samotné uspokojování z různorodých přirozených, rekreačních a také soutěžně prováděných činností. Pozoruhodné sportovní akce anglických vysokoškoláků na kolejích jsou dokumentovány již nejméně od 30. let 19. století. V jiných zemích, jako např. v Německu, Francii, Rusku, Prusku, se zase prosadily tělocvičné systémy, soustavy a spolky, které principiálně zdůrazňovaly celonárodní tělesnou zdatnost v jednotě s ostatními vysokými sociálními způsobilostmi – bojovou připraveností, národním sebeurčením a mravností. [3]

Do světové historie tělocvičných snah se podstatným způsobem zapsal český národ. V 1. polovině 19. století vzniká v Čechách sokolské hnutí jako zájmová tělocvičná spolková aktivita, která v sobě spojovala všechny ušlechtilé aspekty, které mohl tělocvik vůbec s sebou nést: rozvoj pohybové zdatnosti, brannosti, kulturnosti, národní emancipace a mravnosti. Hlavní iniciátor hnutí Dr. M. Tyrš svým vzletným programovým prohlášením „Náš úkol, směr a cíl“ burcoval všechny Čechy nejen k povznesení tělesnému, ale i duchovnímu a národně emancipačnímu. V 1. třetině 20. století přesáhl v ČSR počet členů 800 tisíc cvičících. Sokolská tradice spjatá s novými formami tělesné výchovy je životaschopná a pro volný čas přitažlivá i v současnosti. [3]

3.1.2 Vymezení volného času

Není náhodou, že otázky pojmového a obsahového vymezení volného času (a s tím spojená problematika kvality jeho využívání) patří v ekonomicky a kulturně vyspělých zemích mezi často diskutovaná pedagogická témata. Nepochybně si uvědomují, že osobní životní styl člověka a návyk utvářet se jako intelektuálně a emocionálně vyrovnaná osobnost se uskutečňuje mnohem více v konzumní části volného času než ve škole či v jiném institucionalizovaném výchovném zařízení. Proto je volání po smysluplném trávení volného času tak naléhavé. [3]

Každou lidskou činnost můžeme hodnotit podle různých měřítek, z nichž nejobecnější bude, jestli daná činnost je člověku prospěšná nebo mu škodí, event. – což je však výjimečné – se ho nijak nedotýká. V rámci tzv. věd o člověku (kam zpravidla řadíme pedagogiku, psychologii, antropologii, medicínu, biologii člověka atd.) bude pravděpodobně zaujímat důležité místo zkoumání psychických a fyzických kvalit jedince a jejich ovlivňování určitými činnostmi, které člověk vykonává. Domnívám se, že v současné době může tento úkol plnit tzv. psychohygiena. [3]

Psychohygiena bývá chápána různě, ale v podstatě ji můžeme vymezit jako psychologickou disciplínu, která integruje všechny poznatky společenských, přírodních a technických věd, které jsou optimální výkonnosti a prožitku vlastního smysluplného života. Základním cílem je zdravá osobnost, přičemž „zdraví“ nechápeme jako pouhou nepřítomnost nemoci, ale jako stálé usilování o tento stav ve smyslu definice zdraví, kterou podává Světová zdravotnická organizace: zdraví je stav plné tělesné, psychické a sociální pohody. Pokud bychom se konkrétně zaměřili na psychohygienické

zhodnocování využívání volného času, je nutné uvést, že „volný čas“ představuje pro psychohygienu velmi důležitou kategorii, neboť znamená relativně nejsvobodnější volbu činností ve srovnání s ostatním životním časem člověka, jehož aktivity jsou vždy do nějaké míry určeny. Obecně z psychologického hlediska můžeme říci, že využívání volného času by mělo mít takovou strukturu a náplň, aby vedlo k rozvoji osobnosti člověka.[3]

Vymezení volného času u dospělých

Volný čas se vymezuje tak, že se z celkového časového úhrnu odčítá nejen pracovní doba, ale dále ještě některé části mimopracovní doby (např. čas k upokojování fyziologických potřeb – spánku, přijímání potravy; čas nezbytný k cestě do práce a z práce; k vykonávání domácích prací; čas k udržování osobní hygieny). Určité druhy činností nelze jednoznačně zařadit jak do pracovní doby, tak i do volného času. Do této skupiny činností patří zejména péče o děti, činnosti ve společenských organizacích, studium při zaměstnání. Tyto činnosti hodnotí každý člověk individuálně. Pro někoho je některá z nich „povinnou“ a ne právě konanou „svobodně“ a „s potěšením“, tedy nechápe ji jako část volného času, kdežto u jiného je tomu přesně naopak. Volný čas se vyhraňuje hlavně třemi funkcemi, které plní. První funkcí je odpočinek, jako druhá je zábava a třetí funkcí volného času je rozvinutí osobnosti. [1]

Postupem let volného času sice přibývá, díky tomu by ho mohlo být čím dál větší množství, avšak mnoho se ho ztrácí cestami do práce a z práce, péčí o domácnost apod. Také musíme mít na paměti, že existují značné interindividuální a interskupinové rozdíly v rozsahu volného času. Ženy měly v naší republice na začátku sedmdesátých let v průměru jen 60 % volného času mužů. I náplň volného času má určitou variabilitu podle doby, místních tradic, příslušnosti k velkým sociálním skupinám (město – venkov) i individuálních rozdílů. Obecně bychom mohli říci, že historicky starší způsob života produkuje často člověka, který buď pracuje (popřípadě si z dlouhé chvíle vyhledává práci v domácnosti), nebo se věnuje převážně pasivnímu odpočinku či nenáročným zábavám (posezení v restauraci, návštěvy známých a příbuzných). U osob patřícím k rozmanitým velkým sociálním skupinám se v dnešní době stále více dostávají do popředí tyto formy náplně volného času:

1. využívání prostředků masové komunikace, zejména televize, rozhlasu, dále novin a časopisů, kina,
2. sport, příroda a cestování,
3. manuální činnosti, např. různé řemeslné práce – tzv. „kutění“, šití a pletení, zahrádkářství. [1]

První a druhá forma kompenzují množstvím dojmů a vzrušením monotonii práce i mimopracovních povinností, třetí forma vyvažuje jednotvárnost nevýrobních prací. Menší počty osob se věnují jednotlivým druhům speciálnějších zájmových činností, kde na jedné straně jsou jedinci a rodiny vyznačující se aktivními a psychologicky náročnými formami využívání volného času a na straně druhé mnozí pokračují v tradici převážně pasivního „nícnedělání“, jen v lehce pozměněných formách novými technickými prostředky, jako je: sledování nenáročných zábavných pořadů, sledování sportu v televizi místo aktivního sportování, poslech nenáročné hudby. [1]

Mezi činnosti volného času poskytujícími odpočinek, zábavu a vzdělávání by měly být určité proporce. Naplňování volného času pouze pasivním odpočinkem nebo naopak nezřízenou zábavou či neustálým studiem představuje typy jeho krajně nevyváženého využívání. Relace činností je dána řadou faktorů, mimo jiné i individuální či skupinovou proměnlivostí. [3]

F. Zich ve své publikaci Co s volným časem uvádí: „Použijeme-li poněkud nepřesný pojem průměrná kulturní úroveň využívání volného času a k jeho bližšímu vymezení vezmeme výsledky získané empirickým výzkumem, dostaneme následující pořadí kategorií činností volného času:

- kulturní 56%
- společenské 13%
- rekreační 9%
- záliby 8%
- rodinné činnosti 7%
- pasivní odpočinek 5%
- sportovní činnosti 2%.“[4]

Procenta u jednotlivých kategorií označují přibližný podíl volného času, který podle některých zjištění v průměru věnuje obyvatelstvo jednotlivým kategoriím aktivit. [4]

Diferenciace v pestrosti prožívání volného času jsou ovlivňovány: věkem, pohlavím, vzděláním, rodinným stavem, tělesnou a duševní kondicí, zaměstnáním jedince a tradicemi daného prostředí. Cílevědomé využívání volného času má zpravidla určitý soubor aktivit, odpovídajících životní koncepci a zejména dlouhodobým zájmům člověka. [3]

Vymezení volného času u dětí a mládeže

Pod pojmem výchovy žactva mimo vyučování je třeba rozumět výchovně vzdělávací práci, konanou s dětmi mimo vyučování, ale v rámci výchovné soustavy, tedy především výchovu organizovanou školou ve spolupráci s jinými výchovnými institucemi pro děti a mládež. Jde tedy o tzv. výchovu školskou na rozdíl od výchovy mimoškolské, kam řadíme působení institucí, které sice ovlivňují výchovu dětí a mládeže, nečiní tak však záměrně a výchova není vlastním posláním jejich práce. Pod pojem výchova žactva mimo vyučování zahrnujeme výchovu mimotřídní a výchovu mimoškolní. [2]

Můžeme tedy souhrnně říci, že mluvíme-li o výchově mimo vyučování, jedná se o veškerou činnost s dětmi a mládeží, která je prováděná mimo povinné vyučování. – Tuto činnost realizuje škola, dětská a mládežnická organizace, různé státní instituce a zařízení, které umožňují rozvoj zájmů, tvořivosti a vytvářejí podmínky pro efektivní využívání volného času a pro další vzdělávání dětí a mládeže.

Definice A. M. Gelmonta uvedené v Pedagogice I. A. Kairova z r. 1948 zní: „Různorodá výchovně vzdělávací práce s žáky, kterou škola koná mimo hlavní vyučování, obdržela název mimotřídní činnosti.“ A „Různorodá výchovně vzdělávací práce s dětmi, vedená různými institucemi a organizacemi mimo školu, se nazývá mimoškolní práce s dětmi.“ [2]

Volný čas u dětí a mládeže má variabilitu podobnou jako u dospělých, tedy kvantitativní a obsahovou. Žáci s minimálním a na druhé straně velkým rozsahem volného času jsou na různých druzích škol, ale také v téže třídě. Toto je dáno hlavně různými požadavky rodičů na domácí přípravu do školy a na účasti dítěte v domácích

pracích, stejně jako vzdáleností školy, schopností žáka zorganizovat si čas, který má k dispozici. Způsob využití volného času dětí a mládeže specifickým způsobem odráží hlavně způsob života dospělých, přičemž má některé zvláštnosti odpovídající vlastní věkové skupině, požadavkům a normám vrstevníků, které v něm velice často přejímají modely dospělých, v něčem je napodobují nebo i záporně popírají (např. odpor mladých k tomu druhu hudby, který je oblíben starší generací). [1]

V dnešní době se ve většině případů od mládeže již nepožaduje, aby se jen učila a pomáhala doma při práci, ve jejich volném čase se objevuje cenná příležitost k rozvíjení zájmů důležitých pro další vývoj jedince i celé generace po stránce profesionální i v nejrůznějších jiných aspektech. Bohužel jsou stále známy případy, kdy nevhodný způsob využívání volného času bývá zdrojem nepříznivého, maladaptivního vývoje a značně přispívá ke vzniku kriminality mladistvých, ale i drogových závislostí.[1]

K těmto případům dochází většinou na základě jednoho z mnoha patologických jevů využívání volného času. Jedná se o extrém, ke kterému dochází, když volný čas je mládeží pocíťován jako „prázdný“ a jedinec ho nedokáže nikterak využít. Jedná se o známý psychický fenomén, který označujeme jako nudu. Podle některých autorů nevede k pocitu nudy určitá kvalita zevních podnětů nebo jejich chybění, ale kvalita podnětů vnitřních. [3]

Tyto negativní aspekty vedou ke snahám o společenské i přímo výchovné regulování činnosti mládeže ve volném čase, ke zkoumání této problematiky v sociologii, pedagogice, psychologii a dalších oborech. [1]

Volný čas nebude pravděpodobně také plnit svůj, účel bude-li aktivita jedince roztržštěná a impulzivní. Musíme rozlišovat mezi spontaneitou a impulzivností. První chápeme jako klidnou, uvolněnou plynulost nápadů, představ a jednotlivých aktivit, zpravidla doprovázených libým emočním laděním, z nichž jedna vyplývá z druhé. Naproti tomu impulsivnost je charakterizována překotností, neklidem, často vygradovanou emocionalitou a nesystematičností. Impulsivnost je možno zvládat různými cestami, jednou z nich je např. pokus o vědomé zpomalení psychomotorického tempa a o zpětnou analýzu provedených činností. [3]

3.1.3 Odpočinek

Únavu nepřekonáme volným úsilím, ale odpočinkem. Odpočinek dětí, mládeže a dospělých má velký význam pro jejich normální tělesný a duševní vývoj, zdravotní stav a udržení jejich práce schopnosti a svěžesti. Psychická odolnost člověka je individuální, má své meze, není tedy nevyčerpatelná. Musíme se ji naučit poznávat, předvídat, cvičit a učit se zásadám odpočinku. Únava je jev přirozený a zákonitý. [3]

V zařízeních výchovy mimo vyučování a dalších výchovně vzdělávacích zařízeních by měl každý pedagogický kolektiv vypracovat režim dne (týdne). Dále by měl být promyšlen způsob, jak umožnit žákům jeho pochopení jako základní předpoklad pro uvědomělé dodržování. Do obecných zásad sestavování denního pořádku patří zejména respektování věkových a individuálních zvláštností žáků, dále správný výběr činností a jejich účelné uspořádání. V běžné denní praxi existuje mnoho příležitostí k porušování režimu činností a odpočinku:

- **ve školách:** nedodržování přestávek, v některých dnech přetíženost velkým počtem vyučovacích hodin, nerespektování křivky výkonnosti aj.,

- **ve volném čase jedince:** nadměrné vysedávání u televize, nedostatečná délka spánku, malá tělesná aktivita, nepravidelná strava apod. [3]

Mezi obzvláště závažné nedostatky denního uspořádání činností a odpočinku dětí a mládeže je minimální zatíženost psychomotoriky, malá fyzická zatíženost, a to jak prací, sportem, tak i přirozenými činnostmi jako jsou běh, chůze. Dříve oblíbené a tolik navštěvované sportovní, turistické či skautské oddíly mají nyní výrazně sníženou členskou základu. Pro udržování normálních funkcí organismu, zdravého stavu psychiky a vhodného odpočinku musí pedagog volného času zavést tělovýchovný režim i do volnočasových aktivit, udělat jej přitažlivým na bázi dobrovolnosti a postupně převádět dobrovolné v povinné a závazné. Jen tak přispějeme ke zdraví, odpočinku a účinné rekreaci dětí a mládeže. [3]

Obsah, metody a formy odpočinku se přizpůsobují druhu i intenzitě předcházející a následující práce jedinců, jejich věku, individualitě, stupni tělesného a psychického rozvoje a podmínkám jejich pracovního životního prostředí. Čím je člověk mladší nebo naopak starší, tím častěji potřebuje odpočinek. [3]

3.2. Extenzita přání a realizovaných činností dětí a mládeže

Extenzitu (rozpětí) přání a realizovaných činností můžeme chápat jako zjednodušené vyjádření mnohostrannosti (až rozptýlenosti) a naproti tomu soustředěnosti (až jednostrannosti) jednotlivců i skupin.

Mladí lidé touží po tom, orientovat se ve světě, poznávat ho a svými způsoby si ho osvojit. Zajímají se „o vše možné“, neví do čeho se pustit dříve. Chtějí všechno vyzkoušet, prozkoumat, přitom hledají oblasti a činnosti, které splňují jejich předpoklady. Vyhledávají činnost, kde by dosáhly dobrých výsledků a uspokojení, přitom ještě dobře neznají meze času, vlastních sil a zkušeností. Zájmy a činnosti mládeže dosahují velkého rozpětí. Mladí se zdají vysoce mnohostranní, přitom jejich činnosti ještě nemohou dosahovat vyšší kvalitativní úrovně. Většina rodičů a učitelů si stěžují, že se mladí často rozptylují a jejich zájmy se značně tříští. Zejména rodiče se často na své děti zlobí, že nemají čas ani na spánek nebo na jídlo, a přitom nic nedělají pořádně. Mladiství však postupem času získávají zkušenosti, dívky zhruba od osmé třídy základní školy, chlapci asi o rok později. Díky těmto zkušenostem zjišťují, že nezvládnou všechny činnosti, které je lákají. Mladý člověk se postupně učí respektovat význam času, hodnotit různé druhy činností a hlavně své předpoklady k těmto činnostem. Na tomto základě se začne některým činnostem věnovat méně, nebo jich úplně zanechává. Soustřeďuje se na mnohem menší počet druhů činností. K tomuto činu vede mladého člověka zejména přechod ze základní školy na školu střední, kde má díky většímu množství učení méně volného času. Pokles extenzity se projeví nejprve v realizovaných činnostech, protože početná přání přetrvávají nadále. Žáci se velice často vyjadřují s nelibostí o tom, že není možná jejich realizace. Postupem času však počet jejich přání klesá. [1]

Z psychologického i prakticko-výchovného hlediska je důležitým momentem nejen kulminace extenzity přání a realizovaných činností, ale i následující zmenšení rozsahu v motivaci a realizaci. Téměř každé dítě se ve styku se světem vrstevníků i dospělých, díky různým hrám, společenským činnostem, prostřednictvím televize, rozhlasu, literatury i filmu postupně seznamuje s různými oblastmi života. Seznamují se podle svých rostoucích možností a zkušeností i podle toho, jak mu to dovolí dospělí. Mladí si postupně rozšiřují svůj okruh činností až k vrcholu na konci puberty a v adolescenci. Toto období (z pravidla s převahou kvantity nad kvalitou) vzestupu a

kulminace mnohostrannosti je velice důležitou příležitostí ke zrodu nových zájmů, které mají význam pro další zájmové činnosti dospělého, i pro jeho profesionální vývoj, pro aktivní účast na veřejném životě, v péči o své děti a pro jeho mnohostranný vývoj celkově. [1]

Podle zkušenosti z praxe dospělí často rádi vzpomínají na svoji šíři zájmů a zájmových činností, jimž se v mládí věnovali. Je to radostný, uspokojující zážitek mnohostranného způsobu života v mládí. Mnozí se dokonce dříve či později vracejí k některé zájmové činnosti z dřívější doby, obzvláště z doby, kdy procházeli pubertou nebo z doby adolescence. Zkušenosti a zážitky z mnohostranných zájmových činností v mládí mohou mít velký význam pro mnohostranný vývoj i těch jedinců, jež se na určitou dobu stali více nebo méně jednostrannými.

Proces poklesu extenzity přání a realizovaných činností je velice důležitý. U mnoha mladých je výrazem soustředění na některé zájmové činnosti a hlavně zvýšení úrovně jejich realizace při zachování relativní mnohostrannosti. Naopak u jiných je projevem přechodu k jednostrannosti či omezení na jednoduché zábavy bez jakékoli náročnější zájmové činnosti. [1]

3.3. Rozpor motivace a realizace činností

Převaha přání nad realizovanou činností je nejčastěji v položkách: výlety, návštěva kina a divadla (u žáků základních škol), hra na hudební nástroj, technické záliby, aktivní sportování (u žáků středních škol). U převahy realizované činnosti nad přáním se jedná zejména o domácí práce (u dívek na střední škole, u chlapců na škole základní). U většiny položek se však jedná o převahu realizované činnosti nad přáním, avšak objevují se velmi často i žáci, u kterých se jedná o položku s převahou přání. Týká se to zejména položek zábava s kamarády, sledování televize (v tomto případě se jedná na základní škole o převahu přání a na střední škole převahu činnosti), četba, poslech hudby. [1]

V mnoha případech se jedná o neshody přání s realizací ve vyšším stupni. Například pro dívku je aktivní sportování jednou z nejoblíbenějších činností, realizuje ji však jen velice málo, v mnoha případech vůbec. Neshody přání s realizací jsou znakem nejen našich dětí a mládeže, jsou znakem většiny zemí. [1]

Převahu přání nad realizovanou činností můžeme označit jako nesplněné přání nebo přání neúplně splněné. Může se jednat o situaci, kdy mladý člověk se věnuje příslušné činnosti ve velkém rozsahu, je k ní velice silně motivován, proto by jí rád věnoval ještě více času, kdyby to bylo možné. Na druhou stranu se může jednat o situaci, kdy je jedinec silně motivován, ale závažné překážky mu brání v realizaci. [1]

V případě, kdy budeme mluvit o převaze realizace nad přáním a zařadíme do této skupiny poslech hudby, sledování televize či zábavu s kamarády, mluvíme o tzv. „náhražkové činnosti“. Jsou to činnosti přinášející náhradní uspokojení místo činností lákavějších, přitom však obtížnějších. [1]

Určitý počet nesplněných přání je běžný jev, je to rozpor, který dává mladému člověku, ale i skupině určitý impuls ke zvýšení v jím prováděné činnosti, plní kladnou úlohu jako hybná síla ve vývoji. Frustraci, problémy i nedostatky v podmínkách vývoje mládeže nebo i přímo ve výchově způsobuje výskyt neshod přání s realizací, objevuje-li se ve velké míře. [1]

Existenciální frustrace, která má blízko k již zmíněné nudě, vzniká když člověk pochybuje o smyslu své existence a podle rakouského psychiatra W. Frankla vzniká při neuspokojování základní lidské potřeby „touhy po smyslu“. Existenciální frustrace se netýká již jen jedince, ale také jeho sociálního prostředí, v němž žije, a musí se překonávat vzbuzováním snahy o dosahování cílů a hodnot, které přesahují subjekt a jeho vlastní individuální touhu po uspokojování a štěstí. [3]

Mládež se v úsilí o dosažení cílů a realizaci činností, střetává s poměrně velkým množstvím vnějších překážek, ať už máme na mysli organizační závady (málo hřišť, tělocvičen, bazénů, obtíže s rozvrhem hodin), nedostatek peněz na nákup potřebných pomůcek pro technické či sportovní činnosti, chyby rodičů, vedoucích zájmových kroužků apod. [1]

Neshody mezi přáním a realizací činností můžeme chápat jako důležité ukazatele rozporů (vnějších i vnitřních), které působí na vývoj motivace a činností mladých lidí, na vývoj psychických subsystémů i na celkový mnohostranný-jednostranný vývoj člověka. [1]

Mladistvý prožívají rozpory mezi motivací a realizací zájmových činností v mnoha případech velmi silně. Můžeme si to vysvětlit tím, že právě tyto činnosti uspokojují důležité potřeby mládeže, jako je potřeba činnosti, poznávání, sociálního

styku, vzájemné pomoci a porozumění, společenského uznání a výkonu, motivaci k dosažení dospělosti a mnohdy také splňuje funkci účinného, aktivního prostředku vyrovnávání s frustrací a stresem. Nemalé množství mladých lidí si navyklo uchýlit se k své oblíbené činnosti v situaci, „kdy je člověku těžko“, kdy se dostal do konfliktu s rodiči, s kamarády, se školou. [1]

3.4. Rozlišení skupin adolescentů podle způsobu využívání volného času

Skupiny mládeže s různými způsoby využívání volného času

Stupně diferencovanosti využívání volného času	SKUPINY					
	Chlapci			Dívky		
1. nediferencovaný stupeň	Ch N chlapci s nediferencovaným způsobem využívání volného času			DN dívky s nediferencovaným způsobem využívání volného času		
2. přechodný stupeň	Ch S chlapci jednostranní sportovci			D š dívky jednostranně se zabývající šitím		
3. stupeň střední diferencovanosti	Ch Skt sportovci s technickými nebo s kulturními zájmovými činnostmi	Ch T chlapci s technickými zájmovými činnostmi	Ch K chlapci s kulturními nebo se studijními zájmovými činnostmi	D šks dívky zabývající se šitím a zároveň kulturou nebo sportem	D Skš sportovky- ně se zájmy o kulturu nebo a šití	DK dívky s kulturními nebo se studijními zájmovými činnostmi
4. stupeň vyhraněných zájmových činností	Ch V chlapci s vyhraněnými zájmovými činnostmi			DV dívky s vyhraněnými zájmovými činnostmi		

Zdroj: (Čáp, 1990, s. 86)

Na podkladě dotazníku, interview a dalších nasbíraných podkladů rozčlenil Jan Čáp spolu se svými spolupracovníky zkoumané adolescenty do desíti skupin, které ukazuje předcházející schéma. Skupiny jsou rozlišeny kombinováním tří hledisek, jimiž je 1. obsah zájmových činností, 2. jejich rozsah a 3. stupeň diferencovanosti. Obsahové hledisko je vyjádřeno tím, které druhy zájmových činností jsou pro jedince hlavní. Z hlediska rozsahu jde zejména o odlišení jednostranných osob, které se věnují

jedinému druhu zájmových činností, a naproti tomu mnohostrannějších osob, které jsou aktivní ve dvou nebo více kategoriích. Termínem diferencovanost označujeme kvalitativně odlišné stupně ve vývoji způsobu využívání volného času, od skupiny „nediferencovaných“ (bez jakékoli trvalejší a soustavnější zájmové činnosti) až po stupeň „vyhraněných“ zájmových činností. [1]

Každé z uvedených tří hledisek má souvislosti teoretické i praktické: Obsahové hledisko ukazuje, který druh zájmů, vědomostí a dovedností, schopností, vztahů člověka k jednotlivým oblastem skutečnosti se výrazně projevuje a rozvíjí. Hledisko rozsahu činností souvisí s problematikou mnohostranného a naopak jednostranného vývoje člověka. Hledisko diferencovanosti souvisí s problematikou stupňů zralosti osobnosti, ukazatelů jejího vývoje, je ukazatelem rozvinutosti – nerozvinutosti činnosti a psychických subsystémů.[1]

3.5. Historický nejstarší a největší dnes fungující organizace pro volný čas dětí a mládeže v ČR – Pionýr, Česká Obec Sokolská, Junák – svaz skautů a skautek

Mládežnické organizace jsou v každé společnosti součástí politické nadstavby. Proto jejich podstata, charakter a sociální funkce jsou determinovány existující politickou a ekonomickou strukturou dané společnosti. Organizace jako je Pionýr, Česká obec Sokolská nebo Junák – svaz skautů a skautek existují na území naší republiky již řadu let. Všechny tyto mládežnické organizace si prošly obdobím, kdy byl náš stát socialistickým, ale přetrvali a existují v dnes již České republice dodnes.

3.5.1 Pionýr

Historie

V Československu byla Pionýrská organizace Socialistického svazu mládeže (SSM) nejdominantnější organizací pro děti a mladé lidi v 70. a 80. letech dvacátého století. Její činnost vycházela z revolučních tradic svých předchůdců, snažila se je poznávat a v nových podmínkách je rozvíjet. Základním dokumentem socialistického Pionýra byly Programové a organizační zásady Pionýrské organizace SSM, jež určovaly poslání, hlavní principy, symboliku, vnitřní uspořádání a zásady členství. Pionýrská

organizace SSM měla krom jiného i usnadňovat působení Komunistické strany Čech a Moravy na mládež ve věku školáků základních škol. Vznikla v roce 1968, způsobem přeregistrování oddílů z nuceně zaniklých dětských organizací, jako byl například Junák.

Základní pracovní jednotkou Pionýrské organizace SSM byla družina. Tato družina mývala 5-10 členů a byla součástí tzv. pionýrského oddílu. Základní výchovnou jednotkou byl pionýrský oddíl, který musel mít alespoň 10 členů, maximální počet členů byl pak 40. V čele takového oddílu byl oddílový vedoucí, což byl pionýrský pracovník, který měl zodpovědnost za výsledky výchovného působení na mládež – pionýry. Oddílového vedoucího jmenovalo vedení pionýrské skupiny a okresní rada Pionýrské organizace SSM. Základní řídicí, organizační a hospodářskou jednotkou je pionýrská skupina. Je složkou Pionýrské organizace SSM a měla právní subjektivitu. [5]

Za hlavní prostředek výchovy považovala Pionýrská organizace SSM rozmanitou činnost pionýrského kolektivu, při které je důsledně realizován princip samosprávnosti a aktivity pionýrů. Výchovný systém pro jiskry (pionýři – děti) a pionýry konkretizuje obecné cíle komunistické výchovy v e specifických podmínkách pionýrské organizace. Je koncipována jako otevřená soustava, která odpovídá společenským požadavkům na výchovu dětí v době mimo vyučování v podmínkách socialistické společnosti. [5]

Pionýr po roce 1989

Takto Pionýrská organizace SSM fungovala až do roku 1990, kdy se na základě rozhodnutí celostátní konference pionýrských pracovníků odloučila od SSM a postupně přešla v nové ideologicky nezávislé a demokratické sdružení Pionýr, jejíž prozatímní programové zásady a statut byli schváleny na téže konferenci. Pionýr se stal demokratickým, dobrovolným, samostatným a nezávislým sdružením dětí, mládeže a dospělých. Z počátku nové organizace se vedení soustředovalo na otázky perspektivní a na vlastní vymezení činnosti Pionýra. Dnes je Pionýr druhou největší organizací dětí a mládeže u nás, je respektovanou, občanskou organizací, a to jak v České republice, tak v zahraničí. Pionýr je začleněný v pluralitním systému a má nepřehlédnutelné postavení v neziskovém sektoru České republiky. Pyšní se velmi promyšleným programem, v rámci něhož nabízí hodnotový systém i zajímavé konkrétní výchovné aktivity.

Pionýr – Středočeský kraj

Krajská organizace Pionýra zabezpečuje základní servis pro činnost pionýrských skupin, jejich oddílů. Reprezentuje sdružení na úrovni kraje, komunikuje se státní správou, krajskými institucemi i ostatními sdruženími. Nejen, že zcela zajišťuje vzdělávání vedoucích, ale i pomáhá při uskutečňování programů pro děti a mládež. Středočeská krajská organizace Pionýra vznikla v září roku 2000 jako organizační a hospodářská jednotka občanského sdružení Pionýr. Tato jednotka má způsobilosti k právním úkonům a sdružuje všechny pionýrské skupiny ve Středních Čechách.

Činnost Pionýra ve Středočeském kraji je pod záštitou Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, dotačním prostředků Krajského úřadu Středočeského kraje, a to díky programu – Podpora a ochrana činnosti dětí a mládeže. Stejně jako u mnoha dalších organizací tyto prostředky většinou zcela vše nepokryjí, proto jsou vybírány členské příspěvky.

Členská základna SKOP měla v roce 2007 zhruba 1800 členů, kteří byli sdružení v 29 pionýrských skupinách s 54 oddíly a 25 volnočasovými kluby. Pionýrské skupiny nabízení rodičům a jejich dětem činnost, pravidelně navštěvovat oddíly či kluby, nebo se jen jednorázově účastnit otevřených akcí.

3.5.2 Česká Obec Sokolská

Historie

Sokol vznikl jako první česká tělocvičná organizace v Rakousku-Uhersku. Bylo to v době politického uvolnění 60.let 19. století, především z iniciativy Dr. Miroslava Tyrše a Jindřicha Fügnera. 16. února 1862 byla založena za účasti předních českých vlastenců Tělocvičná jednota pražská (později Sokol Pražský), téhož roku se ustavilo i dalších 8 jednot na venkově. Taková osobnost jako Josef Mánes namaloval první sokolský prapor a jeho matkou se stala Karolina Světa 1. června 1862 při oficiálním rozvinutí. Náčelník M. Tyrš vytvořil tělocvičnou soustavu a ideovou stat' Náš úkol, směr a cíl. Toto uveřejnil v časopise SOKOL v roce 1871. Od počátku vystupování Sokola se projevovalo jeho vlastenecké zaměření. Za 1. světové války měli sokolové nezanedbatelný podíl na vzniku československých legií ve dnech převratu v roce 1918 udržovali pořádek ve městech. Starosta Sokola Dr. Scheiner a náčelník Dr. Vaníček se stali organizátory nové československé armády.

Sokol byl v návaznosti na režim celkem třikrát zlikvidován. Byl nepohodlným pro všechny totalitní režimy dějin našeho státu. Poprvé byl zakázán v roce 1915, druhá velmi krutá likvidace přišla s nacisty v roce 1941 a ke třetímu zániku došlo v roce 1948, kdy jej pohltila tzv. sjednocená tělovýchova. V roce 1968 měl Sokol snahu o znovuvzkříšení, bohužel jej udusila normalizace.

Největší rozmach Sokola byl mezi světovými válkami 1918 – 1938. Sokol se tehdy stal milionovou organizací a s příznivci na nejvyšších místech republiky v podobě význačných politiků a prezidentů T.G. Masaryka a E. Beneše. I v malých městech začali vznikat budovy patřící přímo Sokolu, členové reprezentovali ČSR úspěšně na olympiádách i v mezinárodních přeborech.

Program Sokola byl založen na všestrannosti, tak aby byl přitažlivý pro všechny vrstvy a věkové kategorie. Vedle pravidelného cvičení pořádal soutěže, veřejná vystoupení, akademie, kulturní besedy, výlety, zájezdy do ciziny, tábory mládeže, divadelní a loutková představení, hudební a pěvecké koncerty, přednášky, výstavy, Sokol vydával mnoho časopisů a příruček. Vrcholem sokolské činnosti se staly tzv. všesokolské slety.

Sokol po roce 1989

Po svržení komunistického totalitního režimu v roce 1989 došlo o rok později v roce 1990 k opětovnému již čtvrtému vzkříšení Sokolské organizace. Nová éra Sokola nezačala však jednoduše, organizace musela bojovat o navrácení svého majetku a dostala se i do potíží generačního charakteru. Postupem let se od těchto potíží obstojně oprostila a dnes sdružuje Česká obec sokolská (ČOS) 1100 jednot a čítá téměř 190 000 členů. Tělocvičné jednoty jsou sdruženy do 42 sokolských žup. Území žup, tvořené TJ, jsou vždy na území jednoho kraje. Nejvyšším orgánem ČOS je sjezd, který se koná vždy jednou za 3 roky, dvakrát do roka zasedá výbor ČOS, jenž má na starosti schválení zásadních materiálů – rozpočet, výsledky hospodaření atd.. Statutárním orgánem této organizace je předsednictvo výboru.

Zhruba polovina ze zmíněného počtu členů (190 000) dochází pravidelně do sportovních oddílů, které značně přispívají k omlazení ČOS a i do řídicích orgánů nastupuje pořád více mladých činovníků. Díky novým formám prezentace nabízí dnes Sokol veřejnosti moderní program pohybových aktivit, například formou netradičních akcí jako – Taková jsme dnes, Sokolgympu, soutěží Euroteam atd. Činnost ČOS nesahá

pouze k hranicím naší republiky, nýbrž spolupracuje na mezinárodní úrovni a cvičenci organizace reprezentují jak v ČR, tak i na světových gymnastických.

Sokol ve Středočeském kraji

V rámci Středočeského kraje je sdruženo 6 žup, které čítají dohromady na 199 tělocvičných jednot. Župa s největším počtem tělocvičných jednot (52 jednot) se nachází v regionu Příbramském a nazývá se Jungmannova župa.

3.5.3 Junák – svaz skautů a skautek

Skautské hnutí existuje v 216 zemích a teritoriích světa. Čítá přes 40 milionů členů, čímž se stává největší mezinárodní organizací pro děti a mládež na světě. Smyslem skautingu je maximální rozvoj jednotlivce, upevňování charakteru, vytváření si hodnotového systému, rozvoj dovedností a znalostí. Je otevřen lidem všech kultur, náboženství i národů. Dospělé osoby a děti se ve skautském oddíle stávají partnery, vzájemně se od sebe učí a překonávají tak hranice věkové i generační. Výchovný program je všestranný a díky tomu si může v organizaci každý najít to své.

Historie

V minulém roce 2007 to bylo sto let od prvního skautského tábora na ostrůvku Brownsea. Tento akt byl startérem a v lednu roku 1908 vznikla první skautská organizace na světě – The Boy Scouts ve Velké Británii, jejíž zakladatelem byl Sir Robert Baden-Powell. Jen o dva roky později tedy v roce 2010 byla založena organizace skautek – Girl Guides Association pod vedením sestry Sira Baden-Powela Agens. [10] Úspěch skautské myšlenky potvrzuje rychlé pronikání skautingu po Evropě i v zámoří.

Roku 1911 se česky profesor tělocviku vydal do Anglie, aby viděl skauting na vlastní oči, překládá Scouting for Boys a vzniká skauting v Čechách, to vše díky profesoru Antonínu Benjaminu Svojsíkovi. Vše má poměrně rychlý spád, v roce 1912 vyšla první skautská příručka Český skaut, později Základy junáctví. A.B. Svojsík v témže roce vede první tábor českých junáků ve Vorlovských lesích u Lipnice.[10]

Od svého založení až do současnosti prošel skauting dlouhou a velmi strastiplnou cestu. Za dobu své existence byl opět v závislosti na režimu našeho státu (obdobně jako Česká obec sokolská) třikrát zlikvidován. I přes tyto katastrofy se vždy postavil znovu na nohy a díky tomu existuje dodnes.

První etapa po svém založení r. 1912 byla ukončena v roce 1940, kdy Němci začali násilným způsobem likvidovat junácké tábory. Pro dějiny českého skautingu je ovšem tato etapa nezanedbatelnou součástí. „V roce 1919 byl ustanoven Svaz junáků-skautů RČS, další důležitým momentem tohoto roku byl i vznik odznaku – lilie se štítkem a psí hlavou. Tento znak je znakem i současných skautů, a to v nezměněné podobě. V polovině tohoto období roku 1920 bylo uspořádáno první světové jamboree (celosvětový sraz skautů a skautek) v Londýně. O dva roky později byly československé skautky přijaty na mezinárodní konferenci v Cambridge do Mezinárodní Rady skautek a Československo se stává jedním ze zakládajících států mezinárodního skautského ústředí, v němž je A.B. Svojsík členem skautského výboru.“[10] V první etapě před likvidací se ještě uskutečnilo v roce 1931 první slovanské jamboree v Praze, kterého se zúčastnilo na 15 000 skautů a skautek. O devět let později 28. října roku 1940 vyšlo nařízení o rozpuštění Junáka. Týden nato nacisté přepadli ústředí Junáka a zabavili veškerý majetek.

Druhý dech chytl skauting v ČR a tedy i v Benešově po válce v r. 1945. Netrval však dlouho jen do podzimu roku 1949, kdy byla činnost skautské organizace opět pozastavena a majetek předán komunistickému Svazu československé mládeže. Tímto datem skončila doba největšího rozmachu skautingu vůbec – a to nejen z hlediska počtu členů, majetkových poměrů, společenské vážnosti, ale zejména z hlediska skautské výchovy. „V roce 1950 byl v Ústřední listině republiky Československé oznámen zánik Junáka.“ [10]

Třetí začátkem byl rok 1968 a opět netrvalo dlouho 1. září v roce 1970 byla činnost ukončena znovu byl předán majetek do rukou PO SSM.

Čtvrtý a snad již poslední začátek skautského hnutí nastal 28. 12. 1989 v sále občanského fóra, kde se uskutečnila první schůzka skautů. Byly schváleny stanovy Českého Junáka – svazu skautů a skautek ministerstvem vnitra a životního prostředí.

Organizační struktura Junáka se po dobu své existence téměř nezměnila. Je rozčleněna na družiny, oddíly, střediska, okresy, ústředí atd. Základní početně nejmenší složkou Junáka je družina. V jejím čele stojí rádce nebo rádkyně, u vodních skautů potom kormidelník. Dvě nebo více družin tvoří skautský oddíl. Nejméně 3 oddíly z jednoho města (městské čtvrti nebo její části) se sdružují do středisek, u vodních skautů přístavů. Jedno středisko může obsahovat oddíly jak skautů, skautek (11-15 let),

smečky vlčat, roje světlušek (6-10 let), tak i oddíly roverů a rangers (16-18 let). Dospělý skauti a skautky (nad 18 let), kteří nevedou oddíl dětí (což mohou po splnění zkoušek pořádaných Okresními radami), se scházejí v klubech oldskautů. Vyším organizačním stupněm je Okresní rada Junáka. Sdružuje několik středisek, zpravidla ta, která jsou na území daného okresu nebo obvodu. Ústřední rada Junáka řídí organizaci v období mezi junáckými sněmy. V čele Ústřední rady je starosta nebo starostka, kteří zastupují junácké hnutí vůči všem státním institucím a veřejnosti.[10]

Stejně jako sportovní organizace ani tato se neobejde bez podpory a finančních prostředků. Skauting jako takový je podporován Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy formou dotace. Tato dotace je přerozdělována na okresy a následně samotná střediska.

Junák a Středočeský kraj

Dnes čítá Junák svaz skautů a skautek 43 990 členů rozčleněných v 530 střediscích. Nejvíce členů 5 645 i středisek 82 má středočeský kraj.

4. PŘÍSTUP K VOLNÉMU ČASU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

V lednu 1999 přijala vláda České republiky na začátku svého funkčního období Koncepti státní péče o mladou generaci na období let 1999 – 2002, kterou připravilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Realizace jednotlivých opatření schválených v tomto dokumentu napomáhá mladým lidem a jedním z nich je návrh zákona o práci s dětmi a mládeží. [7]

Stát významnou formou podporuje práci s dětmi a mládeží ve volném čase také každoročními dotačními programy pro nestátní neziskové organizace v rámci Programů státní podpory práce s dětmi a mládeží. Péče o děti a mládež ve volném čase je rovněž úkolem pro školská zařízení pro zájmové vzdělávání, zejména pro střediska volného času dětí a mládeže a školní kluby. Stát považuje jejich činnost za jeden z vysoce efektivních nástrojů péče o děti a mládež v jejich volném čase. [7]

Problematika mládeže není výsadou pouze resortu školství, mládeže a tělovýchovy, ale je průřezová a svou činností ovlivňuje situaci mladých lidí také další resorty. Zásadní význam má v oblasti mládeže také činnost resortu práce a sociálních věcí, zdravotnictví, životního prostředí, vnitra a kultury. Reforma veřejné správy otevřela prostor pro rozšíření aktivit samosprávy směrem k dětem a mládeži. Mnohá města, jmenujme například Prahu, Brno, Rychnov nad Kněžnou, Děčín, Benešov, Hradec Králové a samozřejmě další, v minulých letech vytvořila své vlastní programy práce s mládeží a podpory mladé generace. Ustanovené kraje mají ve své kompetenci problematiku mládeže a svým působením v této oblasti budou mít v budoucnosti značný vliv na zdravý vývoj nejmladší generace u nás.

Významným dokumentem, vymezujícím strategii v jednotlivých oblastech, které se týkají mladých lidí ve státech Evropské unie, je i tzv. Bílá kniha o mládeži. [5]

Pracovníci MŠMT očekávají, že se úroveň dosavadní spolupráce s kraji a jinými resorty ještě zkvalitní, a to díky vytvoření Komory mládeže, což je meziresortní poradní orgán ministra školství, mládeže a tělovýchovy, který byl zřízen po zrušení Republikového výboru pro děti, mládež a rodinu. [7]

4.1. Věková struktura regionů

Česká populace prošla v 90. letech bouřlivými změnami demografického chování. Jedním z nejtypičtějších jejích důsledků byl znatelný úbytek nejmladší populace a sčítání lidu v letech 1991 – 2001 ukázal absolutní pokles počtu dětí ve věku 0-14 let (o zhruba 250 tisíc). Regionální rozdíly v počtu dětí jsou však nevelké. V obou sledovaných letech žilo relativně nejméně dětí v Praze, Brně a ve vnitrozemských okresech Čech. Relativně nejvíce dětí žilo naopak v pohraničních okresech a na Českomoravské vrchovině. V obou sledovaných letech bylo dále zjištěno, že v Čechách žije méně dětí nežli na Moravě. Ačkoli celkový charakter regionálních rozdílů ve věkové struktuře v období 1991-2001 zůstal stálý, daly se zaznamenat i určité změny. Zajímavým trendem je relativní zvýšení podílu dětí v okresech v zázemích největších měst – Praha-západ, Mělník, Plzeň-jih, Plzeň-sever a Brno-venkov. Je pravděpodobné, že je to důsledek suburbanizace. Mezi lidmi stěhujícími se mimo velká města je zastoupeno mnoho mladých rodin s dětmi. [8]

Absolutní počet lidí patřících k postproduktivní, starší populaci se v období mezi sčítáními v podstatě nezměnil. Rovněž v regionální dimenzi je situace neměnná. V obou sledovaných letech byl zachován jasný rozdíl mezi vnitrozemím a pohraničím. Zatímco nejstarších lidí bylo nejvíce v největších městech, ve středních a východních Čechách a střední Moravě, nejmenší podíl lidí v postproduktivním věku byl naopak v pohraničních okresech Česká Lípa, Sokolov, Tachov, Chomutov a Český Krumlov. [8]

Počet obyvatel 0 – 19 let v jednotlivých krajích k 31.12. 2001

Území (kraje)	Celkem obyv.	v tom ve věku (v letech)							Celkem děti a mládeže
		0-2	3-4	5	6-9	10-14	15-17	18-19	
Česká republika	10 230 060	266 611	178 001	94 200	468 295	647 755	402 339	281 124	2338325
Hl. m. Praha	1 169 106	25 940	16 423	8 620	42 997	62 722	39 912	29 097	225 711
Středočeský	1 122 473	29 139	19 637	10 412	50 824	69 097	42 998	30 040	252 147
Jihočeský	625 267	16 734	11 138	5 890	29 399	40 670	25 040	17 539	146 410
Plzeňský	550 688	14 121	9 246	4 949	24 311	33 840	20 980	14 763	122 210
Karlovarský	304 343	8 370	5 380	2 929	14 365	19 926	12 198	8 538	71 706
Ústecký	820 219	23 176	15 166	7 963	39 291	53 268	32 976	23 156	194 996
Liberecký	428 184	11 876	7 860	4 109	20 314	28 018	16 953	11 817	100 947
Královéhradecký	550 724	14 711	9 829	5 267	25 501	34 430	21 474	14 540	125 752
Pardubický	508 281	14 011	9 437	4 913	24 418	32 780	20 362	14 153	120 074
Vysočina	519 211	14 144	9 798	5 219	25 762	34 805	21 852	15 079	126 659
Jihomoravský	1 127 718	28 462	19 121	10 091	51 964	70 500	45 199	31 817	257 154
Olomoucký	639 369	16 678	11 207	5 851	29 930	41 718	25 695	18 267	149 346
Zlínský	595 010	15 558	10 298	5 569	27 952	39 038	24 448	17 118	139 981
Moravskoslezský	1 269 467	33 691	23 461	12 418	61 267	86 943	52 252	35 200	305 232

Zdroj: Český statistický úřad (2008)

4.2. Zájmové vzdělávání

Jednou z obsahových náplní ve volném čase se u mnohých stává zájmová činnost. Přináší každému z nás příjemné zážitky, uspokojení, různou míru aktivity. Pedagog při práci s dětmi a mládeží vytváří podnětné prostředí, ve kterém mohou uplatňovat své zájmy ve shodě se sklony, schopnostmi a potřebami. Přispívá tak k vytváření pocitu uspokojení a seberealizace. Pravidelná zájmová činnost má své formy práce, např. kroužky, kluby, soubory. Jedinci se v nich sdružují nejen proto, že jsou motivováni svým zájmovým zaměřením, ale též proto, že zde nacházejí lidi podobného zaměření, se kterými mohou komunikovat, řešit své problémy z podobného zorného úhlu. Navazují zde kontakty s druhými, vytvářejí kamarádské vztahy a přátelství. [3]

V zájmech lidí se projevují značné individuální rozdíly dané růzností jejich obsahu, rozsahu, hloubkou, stálostí a činnostností. [3]

4.2.1 Účastníci a formy zájmového vzdělávání

Účastníci zájmového vzdělávání se dají rozdělit zhruba do 3 skupin lidí. První skupinou jsou děti předškolního věku, do druhé skupiny patří žáci základních škol a

studenti středních škol a třetí skupinu tvoří pedagogičtí pracovníci a zákonní zástupci nezletilých účastníků. [9]

Zájmové vzdělávání pro zejména první dvě skupiny účastníků lze uskutečňovat několika formami. Jednou z forem je příležitostná výchova, vzdělávací, zájmová a tematická rekreační činnost nespojená s pobytem mimo místo, kde organizace vykonává činnost školského zařízení pro zájmové vzdělávání. K dalším formám patří pravidelná výchova, vzdělávací a zájmovou činností; táborová činnost a další činnosti spojené s pobytem mimo místo, kde daná organizace vykonává svoji činnost; individuální práce, zejména vytváření podmínek pro rozvoj nadání dětí, žáků a studentů, nebo využití otevřené nabídky spontánních činností. [9]

4.2.2 Zařízení pro zájmové vzdělávání

Místa pro zájmové vzdělávání dělíme stejně jako účastníky do 3 skupin:

- středisko volného času
- školní klub
- školní družina

Středisko volného času

Činnost střediska volného času se uskutečňuje buď ve více oblastech nebo se zaměřuje na konkrétní oblast zájmového vzdělávání. Poskytuje metodickou, odbornou, ale i materiální pomoc účastníkům zájmového vzdělávání. Tyto pomoci však může poskytovat i školám a školským zařízením. Samotné středisko volného času je dále rozčleněno na dům dětí a mládeže, který uskutečňuje činnosti ve více oblastech zájmového vzdělávání, a stanici zájmových činností zaměřenou na jednu oblast zájmového vzdělávání. Tato střediska vykonávají svoji činnost po celý školní rok, včetně dnů kdy neprobíhá školní vyučování, tedy i v sobotu a v neděli, ve dnech státem uznaných svátků a o prázdninách. Činnost střediska je určena především pro děti, žáky a studenty. Každé dítě, žák nebo student chce-li být přijat do střediska a stát se tak jeho členem, musí podat písemnou přihlášku, na jejímž základě bude do této organizace přijat. [9]

Školní klub

Školní klub poskytuje zájmové vzdělání nejen žákům jedné školy, ale i žákům škol několika. Klub dle zákona vykonává svoji činnost hlavně ve dnech školního

vyučování. Může však být přístupný i ve dnech, kdy školní neprobíhá, a to včetně prázdnin. Činnost klubu je zaměřena především na žáky druhého stupně základních škol, žáky nižšího stupně víceletého gymnázia. Stejně jako u střediska o přijetí žáka do klubu rozhoduje písemná přihláška. [9]

Školní družina

Školní družina podobně jako školní klub poskytuje své služby jak v rámci jedné školy tak pro více škol. Svoji činnost vykonává ve dnech školního vyučování a o školních prázdninách, pokud se ředitel školy nedohodne se zřizovatelem družiny o přerušení činnosti právě v době školních prázdnin. Dále může družina pro své účastníky a jejich zákonné zástupce vykonávat činnost, pro kterou je zřízena i ve dnech pracovního volna. Družina je určena pro děti a žáky s pravidelnou školní docházkou, především děti a žáky prvního stupně základní školy. Žáci druhého stupně základní školy a žáci víceletých gymnázií mohou služeb družiny využívat pouze v tom případě, nejsou-li již přihlášení do školního klubu. Náplň práce družiny umožňuje svým účastníkům odpočinkové činnosti a přípravu na vyučování. O přijetí žáka do družiny rozhoduje opět písemná přihláška, jejíž součástí je sdělení zákonných zástupců žáka o rozsahu docházky a způsobu odchodu žáka z družiny. Účastníci pravidelné docházky do družiny se zařazují do oddělení po 30 žácích. [9]

4.2.3 Úplata za zájmové vzdělávání ve školských zařízeních zřizovaná státem, krajem a obcí

Podmínky úplaty

Zájmové vzdělávání je téměř v každém případě poskytováno za určitou úplatu. Výši a splatnost úplaty stanoví ředitel, či ředitelka zařízení. Tato částka může být rozdělena do několika splátek, avšak musí být splacena před ukončením účasti v dané organizaci.

Úplata může být za určitých podmínek snížena nebo dokonce zcela prominuta. K tomuto řešení přistupuje ředitel organizace za těchto podmínek:

- dítě, žák nebo student má nárok na sociální příplatek, který podle právního předpisu pobírá jeho zákonný zástupce,
- dítě, žák nebo student žije v pěstounské péči, čímž má nárok na příspěvek na úhradu svých potřeb,

- účastník se věnuje více než dvěma činnostem daného školního zařízení. [9]

Stanovení výše úplaty v zařízení pro zájmové vzdělávání

Ve středisku je výše úplaty stanovena rozpočtem. Rozpočtované příjmy na účastníka nesmí překročit rozpočtované výdaje o více než 80%. V ostatních případech nesmí výše platy překročit 180% průměrných skutečných neinvestičních výdajů na jednoho účastníka. Úplata je placena za jeden kalendářní rok ve stejné nebo obdobné činnosti. Do rozpočtovaných výdajů, popřípadě do skutečných neinvestičních výdajů se nezahrnují výdaje na platy, náhrady platů, mzdy a náhrady mezd pracovníků. Stejně tak se do rozpočtovaných výdajů nezapočítávají náklady spojené s výukou dětí, žáků a studentů zdravotně postižených, náklady na učební pomůcky, náklady na další vzdělávání pedagogických pracovníků atd.

U klubu je podobně jako u střediska výše úplaty stanovena rozpočtem. Zde však rozpočtové příjmy účastníka nesmí překročit rozpočtované výdaje na účastníka o více než 50%. V ostatních případech nesmí výše úplaty překročit 150% průměrných neinvestičních výdajů na jednoho účastníka.

Úplata za využití služeb družiny je opět jako u předešlých zařízení stanovena rozpočtem. V tomto případě nesmí rozpočtové příjmy překročit rozpočtované výdaje o více než 20% na účastníka. V ostatních případech je číslo též nižší než u předešlých zařízení. Při využití družiny nesmí úplata překročit 120% průměrných skutečných neinvestičních výdajů opět na jednoho účastníka. [9]

4.3. Bílá kniha

Bílá kniha je výchozím strategickým materiálem pro přípravu Koncepce státní politiky vzhledem k mladé generaci na období do roku 2007, bude mít přímý dopad na budoucí vývoj v oblasti mládeže u nás, ovlivňuje činnost školských zařízení pro volný čas dětí a mládeže, nestátních neziskových organizací dětí a mládeže a samozřejmě i ministerstev, krajů a obcí. Klíčová témata Bílé knihy, jako neformální vzdělávání, participace, mobilita mládeže, informovanost, dobrovolná služba mládeže, větší porozumění mládeži či národní politiky v oblasti mládeže nejsou témata v České republice zcela nová. Nalezneme je již ve stávající Koncepci státní politiky vzhledem k mladé generaci a je jim věnována systematická pozornost. [7]

Již v úvodu Bílé knihy se poukazuje na tři okruhy problémů, které jsou pracovně nazvány – Mládež vpřed, Mládež a Evropa a Z místní na evropskou úroveň: nová dynamika. I když se situace mládeže v jednotlivých sociálně-ekonomických a geopolitických celcích liší, sdílejí nesporně obdobné problémy. Jedná se o oblast socializace, která zahrnuje profesní profilaci a nástup do zaměstnání a dále i obsáhlou problematiku předprofesní přípravy. Toto období je často spojeno s pocitem nejistoty, ztrátou důvěry ve stávající demokratické instituce, v celou oblast veřejné správy. [7]

Bílá kniha konstatuje, že dosud nepoznaná vlna rozšíření Evropské unie otevře naprosto nové perspektivy. Cítuji: „Do konzultací o utváření Evropy a do úvah o způsobu řízení musí být zapojeni i ti, kteří se zítra ujmou otěží.“ [6]

Proto je zapotřebí do tohoto procesu zapojit i naši mládež. Musíme nabídnout mladým lidem možnosti a prostředky, aby mohli vyjádřit své myšlenky a konfrontovat je s myšlenkami jiných členů společnosti. Je zřejmé, že participace na životě školy, obce, města nebo občanského sdružení umožňuje nejen uplatnění dosud neotřelých nápadů, nýbrž i posílení sebevědomí mládeže, uvědomění si možnosti uplatnění její pozice ve společnosti.

Pracovníci MŠMT považují za velmi přínosnou tu část Bílé knihy, která se zabývá výzvami. [7]

Nejedná se zde jen o demografický vývoj, ale i o fenomén měnící se mládeže ve smyslu změn společnosti a na ně navazujících změn v jednání mládeže, hodnotových orientacích, interakce mladých lidí s ostatní částí společnosti, změny společenských vztahů vůbec či změny reálného dopadu tlaku trhu práce na mladé lidi.

Zjištění, která uvádí Bílá kniha jsou 3: doba mládí se prodlužuje, život neprobíhá přímočaře, kolektivní modely ztrácejí na významu. Proto je třeba zapojit mládež, jako aktivního partnera do přípravy konkrétních projektů, které by byly přiměřené její situaci, cílům a schopnostem. [6]

Bílá kniha vidí mladého člověka jako spolutvůrce Evropy a snaží se jej integrovat do rozhodovacích procesů a dát mu možnost přímého ovlivnění budoucnosti. Tato myšlenka je v našich podmínkách zvláště nosná a zaslouží si analýzu a budoucí naplnění. [7]

5. NEZISKOVÉ ORGANIZACE

5.1. Rozdělení neziskových organizací

Neziskové organizace rozdělujeme na státní a nestátní organizace. Do skupiny nestátních neziskových organizací patří především občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, nadace a nadační fondy. Existují ještě další typy organizací patřící do této skupiny, v této práci se ale budeme zabývat jen těmito třemi typy.

Pod pojem státní neziskové organizace zahrnujeme rozpočtové a příspěvkové organizace, politické strany a hnutí, odborné organizace, účelová zařízení církvím veřejnoprávní instituce a některé obchodní společnosti, pokud jsou zakládány k jiným účelům než k podnikání. [14]

5.2. Tvorba státního rozpočtu a způsob alokace výdajů

Státní rozpočet zahrnuje dvě strany jedné bilance a to příjmovou a výdajovou. Hlavním zdrojem příjmů do státního rozpočtu jsou daně, které představují téměř 95% příjmů. Z toho je více než jasné, že možnosti vydávat prostředky jsou z takto vysoké míry ovlivněny daňovými příjmy a výdaje musí pokrýt veškeré funkce státu uvedené v Ústavě České republiky. Jedná se zejména o školství, kulturu, dopravu, obranu a bezpečnost, soudnictví, vězeňskou službu, oblast důchodového zabezpečení, zastupitelské úřady v cizině a celou řadu dalších funkcí, se kterými se každý z nás denně setkáváme. Stát musí vybrané daně přerozdělit prostřednictvím státního rozpočtu, čímž zabezpečí svoje funkce. [14]

Podíváme-li se na požadavky jednotlivých příjemců státních prostředků, dostaneme se do vzájemného rozporu, protože většinou převládá individuální potřeba před celospolečenským zájmem. Právě proto existují jednotlivé stupně veřejné správy, které se vzájemně podílejí na tvorbě výdajové stránky rozpočtu, který vláda musí předložit ke schválení Poslanecké sněmovně. V tomto případě se rozhoduje na základě teorie veřejné volby.

V naší republice používáme systém zastupitelské demokracie. Každý volič volí reprezentanty svých zájmů, ti jsou nominováni politickými stranami. Zvolení zástupci rozhodují o alokaci veřejných prostředků. Poslanecká sněmovna rozhoduje o konečném znění státního rozpočtu každý rok, pokud nedojde k naprosté shodě, rozhoduje hlasováním. Při hlasování rozhoduje většinový princip.

Na zajišťování služeb, jako je školství, kultura, doprava atd., stát zřizuje státní rozpočtové a příspěvkové organizace jejichž prostřednictvím jsou za přímého řízení naplňována jednotlivá ustanovení již zmiňované Ústavy z hlediska funkcí státu. Stát může tyto služby zajistit i přispíváním nestátním organizacím, prostřednictvím dotační politiky státního rozpočtu, na produkci těchto služeb. [14]

Mluvíme-li o neziskových organizacích, musíme mít na zřeteli, že tato „neziskovost“ nespočívá v tom, že organizace netvoří zisk ze své činnosti. Vytvořený zisk se však znovu vrací do hlavní činnosti a není rozdělován individuálním vlastníkům společnosti. Proto Ministerstvo financí doporučuje využívat pro tyto organizace spíše spojení „občanské společnosti“.

Je pouze věcí státu, do jaké míry svěří své úlohy státním organizacím, nebo občanským organizacím. Občanská organizace musí svoji činností přesvědčit o tom, že je schopna plně služby zajišťovat a to za finančních a věcných podmínek daných státem. V tomto směru je velice důležité vybudovat důvěryhodnost občanských společností, poněvadž v mnoha případech se ukazuje, že občanské společnosti zajišťují potřebné služby na mnohem vyšší úrovni. Je to způsobeno hlavně tím, že společnosti jsou ustavovány z osob, které považují poskytování služeb za své poslání a ne za zaměstnání. [14]

5.3. Financování občanských organizací

Problematika financování občanských organizací je typickou problematikou více zdrojového financování. Organizace pro svoji činnost používají sponzorské dary a vlastní zdroje, což jsou nejen příspěvky členů, ale i výnosy z vlastní činnosti. Občanským sdružením a obecně prospěšným společnostem je možné poskytovat dotace ze státního rozpočtu nebo rozpočtu obce. Na tento druh dotací není právní nárok. Jejich poskytování se řídí předem stanovenými pravidly.

Základním předpisem, který stanoví finanční vztahy ke státnímu rozpočtu je zákon 576/1990 Sb., o rozpočtových pravidlech republiky. Tento vztah je dán pouze tím, že ze státního rozpočtu je možno občanským sdružením a obecně prospěšným společnostem poskytovat dotace. Od 1. ledna 1999 nelze dotace poskytovat nadacím a nadačním fondům. Dotace se poskytují podle § 5 rozpočtových pravidel a to zásadně

jako účelové dotace na konkrétní akce, programy nebo předem stanovené oblasti potřeb. [14]

K tomuto vláda schválila potřebné zásady pro poskytování dotací ze státního rozpočtu občanským sdružením. Zmíněné zásady vycházejí z principu účelovosti poskytnuté dotace (§ 5 odstavec 2 rozpočtových pravidel). Základem pro poskytování převážné většiny dotací je tedy vyhlašování konkrétních programů a úkolů, na něž stát finančně přispívá. Do rozdělování těchto dotací jsou zapojeny odborné orgány ústředních orgánů státní správy (tzv. profesionální princip). K rozdělování dotací jednotlivým ústředním orgánům je velice nutné zmínit, že o objemu finančních prostředků pro jednotlivé kapitoly rozhoduje Parlament.

Jednou ze základních zásad poskytování dotací je neumožnění víceleté podpory. To jednoznačně vyplývá ze systému schvalování alokace finančních prostředků v rámci státního rozpočtu. Parlament totiž rozhoduje o ročním státním rozpočtu. Nelze tedy přijímat závazky na víceleté období, protože o prostředcích dalších let není rozhodnuto.

Dalším z požadavků týkajících se občanských společností je přenesení rozhodování o části objemu dotací na nižší články státní správy. Jestliže by se jednalo o prostředky státního rozpočtu, muselo by dojít ke změně sávacího zákona o rozpočtových pravidlech naší republiky. Na druhé straně mohou obce poskytovat ze svých rozpočtů finanční prostředky občanským iniciativám. Je dnes už zcela samozřejmé, že pokud působí v rámci dané obce, jsou podporovány především z rozpočtů obcí, jelikož vykonávají služby pro obyvatele tohoto regionu.

Jedním ze zásadních omylů této problematiky je předpoklad, že nestátní neziskové (občanské) organizace budou financovány převážně státem. K tomuto se váže ještě požadavek, který není většinou prezentován veřejně, nýbrž je vyjádřen lapidárně heslem: Poskytněte peníze, ale nevyžadujte kontrolu nad jejich vydáváním. Toto není v žádném případě možné, protože se jedná o peníze daňových poplatníků a veřejná správa má povinnost kontrolovat, jak je účelné vynakládání těchto finančních prostředků. [14]

Podíváme-li se na problém alokace zdrojů z hlediska jejich objemu, vidíme, že poskytnutím dotací občanským organizacím se snižuje objem pro státní organizace. Důležité je stanovení proporcí mezi státní a nestátní sférou. Konečné využití finančních prostředků ve státní sféře může veřejná správa ovlivňovat v mnohem větší míře a může

tyto organizace přímo řídit. Na druhé straně, jak už je řečeno výše, v občanských organizacích je větší osobní a profesní sepětí s daným problémem, lepší znalost prostředí a značně vyšší míra operativnosti. Bohužel zde chybí pohled na problematiku z hlediska celkového a z hlediska zajišťování celkového souboru daných služeb.

Je nutné se zmínit ještě o dalším problému financování občanských společností. Většina organizací vzniká s tím vědomím, že poskytuje vzájemně prospěšné služby pro své členy. Díky tomu by se mělo jednoznačně financování pohybovat na bázi soukromých finančních prostředků.

Přes všechny výše uvedené problémy jsou soukromé organizace poskytující veřejné služby postupně začleněny do rozdělovacích dotačních vztahů. Jako příklad je možné uvést školství. Především církevní školy získávají cestou dotací prostředky odpovídající těm, které stát vynakládá na žáky ve školách státních. I soukromé školy, které jsou obecně prospěšnými společnostmi, získávají 80-100 % objemu prostředků na školy státní a to za velice obdobných podmínek a kritérií.

Jedním z dalších zdrojů financování jsou zahraniční pomoci. Jde především o finanční podporu ze strany Evropské unie. Evropská unie přispívá v oblasti jak národních programů, tak i vícenárodních programů. EU využívá principu programového financování a výběrových řízení pro získání příslušných dotací. Rovněž vyhodnocení výsledků v rámci EU je velice podrobného zkoumání. Oblasti, které by mohly být v dalších letech významným zdrojem i pro financování občanských společností se nazývají předstrukturální a strukturální fondy. [14]

Z hlediska poskytování dotací ze státního rozpočtu jsou největší zkušenosti u dotací občanských sdružení. Jde o poskytování dotací na obecně prospěšné činnosti. V mnoha případech se však nejedná o zkušenosti kladné, nýbrž záporné. Tyto záporné zkušenosti pak vedou veřejnou správu k vyšší opatrnosti při výběru příjemců dotací. I díky těmto zkušenostem vznikla celá řada omezení ve vládou schválených zásadách o poskytování dotací ze státního rozpočtu občanským sdružením.

Daňové úlevy a daňová zvýhodnění jsou další podpory nevládního sektoru státem, na která bychom v žádném případě neměli zapomenout. Současná úprava zákona o daních z příjmu pro neziskové subjekty zajišťuje do 3 mil. Kč základu daně značné výhody. Dalším důležitým zvýhodněním je daňové zvýhodnění sponzorů organizací.

Ve financování občanských společností je nutné využít soukromých subjektů, lépe řečeno, osobní iniciativy jednotlivců, kteří chtějí pomáhat společnosti. Je dobré se poučit i z příkladů ze zahraničí, hlavně tím co je v zahraničí standardem při poskytování těchto financí a co je požadování pro jejich vyúčtování. Veřejná správa by měla být přístupná iniciativě občanských společností, poněvadž toto snažení vede k posilování a zkvalitňování v poskytování veřejných služeb. [14]

PRAKTICKÁ ČÁST

6. VOLNÝ ČAS VE STŘEDOČESKÉM KRAJI

6.1. Území Středočeského kraje

Středočeský kraj jako vyšší územně samosprávný celek vznikl v roce 2000. Na rozdíl od všech ostatních krajů nemá své sídlo na vlastním území. Sídlo Středočeského kraje se nachází na území jiného kraje, Hlavního města Prahy. Náš kraj se díky své rozloze řadí k největším krajům republiky. Patří mezi čtyři nejobydlenější, na jejichž území žije více než 1 milion obyvatel.

Území Středočeského kraje se dělí na :

26 správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Tyto obvody nahradily k 1.lednu 2003 bývalé okresní úřady,

rozlohou je největší správní obvod s rozšířenou působností – Příbram (8 % rozlohy Středočeského kraje),

nejmenší je správní obvod s rozšířenou působností – Neratovice (1 % rozlohy Středočeského kraje).

Středočeský kraj je tedy největším samostatným územně správní celkem České republiky. Jeho rozloha činí 11 014 km² a zabírá téměř 14 % území naší republiky. V první třetině roku 2005 bylo ve Středočeském kraji napočítáno 1 146 343 obyvatel.

Vzhledem ke krásné a velice zajímavé krajině jsou mnohá místa tohoto kraje vyhledávanými cíli turistů. Leží zde mnoho chráněných krajinných oblastí. Mezi ty nejvýznamnější řadíme Český ráj, biosférickou rezervaci UNESCO, Křivoklátsko nebo geologicky zajímavý Český kras s dobře známými Koněpruskými jeskyněmi. Oblíbeným místem českých i zahraničních rekreantů je povodí téměř všech velkých zdejších řek. Obzvláště navštěvované je povodí řeky Berounky a Sázavy. Náš kraj je však proslaven i vzácnými historickými památkami. Mezi ty nejzajímavější a nejnavštěvovanější patří hrady a zámky Karlštejn, Křivoklát, Konopiště, Kokořín a Český Šternberk. Prakticky všechna města Středočeského kraje se mohou pyšnit středověkým historickým centrem.

6.2. Rozpočet Středočeského kraje

6.2.1 Rozpočty Krajského úřadu Středočeského kraje v časové ose 2003 - 2008 (v tis. Kč)

Zastupitelstvo Středočeského kraje na svém zasedání dne 17. prosince 2007 projednalo a odsouhlasilo návrh rozpočtu Středočeského kraje pro rok 2008. Rozpočet Středočeského kraje pro rok 2008 je sestaven jako vyrovnaný, a to v příjmové i výdajové části ve výši 17 635 937 tis. Kč.

Příjmy

Příjmy Středočeského kraje se postupem let znatelně zvyšují. Podíl daní na příjmech do rozpočtu byl v letech 2002 – 2004 poměrně stálý. V roce 2005 se zhruba pětkrát zvýšil, dosáhl částky až 5 838 278 tis. Kč. V dalších letech se podíl na daních opět zvyšoval a v letošním roce se předpokládá překonání částky 7 000 000 tis. Kč. I ostatní příjmové položky v rozpočtu kraje dosahují v časové řadě postupného zvýšení, jen u dotací tento trend neodpovídá. Dotace státu se v dané časové ose dosti měnily. Nejvyšší dotace od státu byla obdržena v roce 2004, 11 315 495 tis. Kč. V následujícím roce došlo k rapidnímu snížení, avšak až do roku 2007 se opět postupně částka přispívaná státem zvyšovala. V letošním roce 2008 došlo k opětovnému snížení dotace.

Ukazatel	r. 2003	r. 2004	r. 2005	r. 2006	r. 2007	r. 2008
Podíly na daních	1 414 622	1 530 000	5 838 278	5 840 000	6 100 000	7 024 000
Ostatní příjmy	153 990	316 218	258 868	171 022	329 391	399 569
Vlastní příjmy celkem	1 568 612	1 924 218	6 097 146	6 011 022	6 429 391	7 423 569
Dotace	10 233 217	11 315 495	7 275 558	8 116 029	9 237 143	7 997 415
Přijetí bank. úvěru						2 214 953
Příjmy celkem	11 801 829	13 239 713	13 372 704	14 127 051	15 666 534	17 635 937

Zdroj: Internetové stránky Středočeského kraje (2008)

Výdaje

Výdaje Středočeského kraje se v závislosti na zvyšujících se příjmech též poměrně znatelně zvyšují. Nejznatelnější zvýšení finančních prostředků z celkových výdajů zaznamenalo školství. Oproti roku 2001, kdy byl příspěvek kraje na školství 956 200 tis. Kč, se zvýšila finanční částka v roce 2008 až na 8 760 868 tis.Kč. Příspěvky na kulturu a regionální rozvoj, které také můžeme považovat za položky týkající se volného času, se v roce 2001 – 2004 postupně zvyšují, avšak v letech 2005 a 2007 dochází k jejich velkému poklesu a až v letošním roce 2008 dochází opět k mírnému růstu.

Kapitola	r. 2003	r. 2004	r. 2005	r. 2006	r. 2007	r. 2008
01-Činnost zastupitelstva	39 120	110 532	123 873	119 929	123 114	127 125
02-Činnost krajského úřadu	401 913	531 723	495 224	404 722	422 699	449 550
03-Informatika				42 027	39 738	35 239
04-Doprava	1 354 244	2 779 840	2 895 994	2 418 219	3 827 067	5 361 629
05-Školství	6 978 716	7 110 743	7 254 481	7 954 641	8 352 865	8 760 868
06-Kultura	291 672	313 384	312 592	304 406	282 864	306 915
07-Zdravotnictví	1 162 550	845 521	756 832	530 380	773 880	778 937
08-Regionální rozvoj	94 383	299 112	287 103	147 363	118 641	179 724
09-Mimořádné situace	340 308					
09-Evropská integrace				61 922	75 656	58 453
10-Životní prostředí	78 593	179 518	182 096	171 750	179 410	317 980
11-Správa majetku	10 224	9 717	11 130	10 574	10 574	18 574
12-Finanční řízení				3 800	6 000	2 400
15-Územní a stavební řízení						1 020

Kapitola	r. 2003	r. 2004	r. 2005	r. 2006	r. 2007	r. 2008
17-Sociální věci	847 198	863 582	828 748	787 484	793 905	143 229
Fond Investic				800 000	250 000	700 000
Fond na předfin.projektů spolufin. Z EU a EHP				200 000	177 443	137 572
Ostatní	9 319	196 041	224 631	169 834	232 679	256 722
Výdaje celkem	11 608 240	13 239 713	13 372 704	14 127 051	15 666 534	17 635 937

Zdroj: Internetové stránky Středočeského kraje (2008)

6.2.2 Transfery státu obcím prostřednictvím krajského rozpočtu v roce 2007

Stát poskytuje prostřednictvím krajských rozpočtů určité dotace (transfery). Tyto nevratné částky jsou určeny především na státní správu obcí (okresů) a školství v daných obcích či okresech. Zatím co v minulých letech byla přidělena částka okresnímu městu a to jej dále přerozdělovalo svým obcím, v dnešní době již kraj přiděluje částku rovnou každému městu (obci) zvlášť.

Finanční vztahy státního rozpočtu k rozpočtům obcí (v Kč)

Vybraná města	Školství	Státní správa	CELKEM rok 2007
Benešov	3 074 942	34 395 144	37 470 086
Beroun	3 213 751	36 064 102	39 277 853
Kladno	10 630 099	67 722 973	79 414 072
Kolín	4 879 455	45 477 029	50 356 484
Kutná Hora	3 301 002	32 114 781	35 415 783
Mělník	3 322 154	30 756 252	34 078 406
Mladá Boleslav	6 874 333	56 727 595	63 601 928
Nymburk	2 628 110	27 059 202	29 687 312
Příbram	5 911 926	43 314 941	49 226 867
Rakovník	2 982 403	35 280 821	38 263 224
CELKEM	169 644 000,00	910 881 000,00	1 082 921 000,00

Zdroj: Výroční zpráva Středočeského kraje (2007)

6.3. Možnosti využití volného času ve Středočeském kraji

Středočeský kraj se v této otázce řídí heslem Denise Diderota (1713 – 1784):

„Volný čas je nejdůležitější částí našeho života.“

V rámci kultury náš kraj podporuje řadu muzeí, galerií, knihoven, festivalů, ochranu přírody, tisku, filmu i rozhlasu. Rozmanitá kulturní nabídka představuje velice široké spektrum zážitků. Ať už se jedná o komorní koncerty vážné hudby

v romantickém prostředí hradů a zámků až k elektrizující atmosféře rockových festivalů.

Pro mladé, ale i starší milovníky sportu se nachází v našem kraji 11 golfových hřišť, mnoho koňských jízdáren, tenisových kurtů, fotbalových, volejbalových i basketbalových hřišť. Ve Středočeském kraji se najde i skromné lyžařské středisko.

Nesmíme zapomenout ani na nejmenší obyvatele našeho kraje. V posledních letech se i díky podpoře EU stále více opravují a zřizují zcela nová a moderní dětská hřiště.

7. VOLNÝ ČAS VE MĚSTECH BENEŠOV U PRAHY A PŘÍBRAM

7.1. Historie města Benešov u Prahy

Zárodkem města Benešov byla osada, která vznikla již koncem 11. století na žulovém návrší kolem farního kostela sv. Mikuláše. Toto žulové návrší se od těch dob až dodnes nazývá Karlov. Prvním držitelem tohoto panství byl rod Benešoviců. Rod Benešoviců založil na sklonku 13. století západně od města hrad Konopiště, který byl na přelomu 16. a 17. století rodem Hodějovských z Hodějovic přestavěn na zámek. Od 14. do 16. století vlastnili Benešov Šternberkové. Za jejich vlády dosáhlo město největšího hospodářského a kulturního rozkvětu. Ve 14. století byl mimo jiné založen v Benešově založen minoritský klášter s monumentálním chrámem, který byl bohužel za husitských válek téměř zcela zničen.

Během třicetileté války byl Benešov velice zničen. Z válečných škod se vzpamatoval téměř 100 let.

Počátkem 18. století bylo založeno rodem Přehořovských z Kvasejovic nové piaristické gymnázium s barokním kostelem sv. Anny.

K nejvýznamnějším architektonickým památkám města Benešov neodmyslitelně patří kostel sv. Mikuláše, zřícenina minoritského kostela, kostel sv. Anny s bývalou piaristickou kolejí a samozřejmě zámek Konopiště, jehož dnešní podoba je dána přestavbou z 19. a 20. století, kdy František d'Este dal zámek rekonstruovat v romantickém slohu a stal se zakladatelem rozsáhlého parku, který má 220 ha.

Turistů a milovníků historie se v areálu zámku nabízí tři velice zajímavé prohlídkové okruhy:

- Zámecké salóny (reprezentační prostory jižního křídla).
- Zámecké sbírky (estenská zbrojnice, zámecká kaple, hostinské pokoje severního křídla, knihovna).
- Soukromé pokoje Františka Ferdinanda d'Este.

Od poloviny 19. století bylo město sídlem politického okresu a stalo se významným regionálním střediskem na důležitých dopravních tazích. Současný Benešov je městem s dynamicky se rozvíjejícím centrem zemědělsko-průmyslové oblasti s bohatým zázemím pro turistiku a rekreaci, s mnoha atraktivními cíli v okolí se zachovalým přírodním prostředím.

Benešov každoročně nabízí několik kulturních a společenských akcí. Mezi nejznámější patří hudební festival „Jaro Josefa Suka“, festival sakrální hudby, hudební festival „Podblanický podzim“, „Folkový kvítek“, což je celostátní autorsko-interpretační soutěž, které se převážně účastní mládež zhruba do 18 let.

Benešov se rozkládá na turisticky i přírodně zajímavém území. Je to hlavně díky tomu, že leží mezi středními toky řek Sázavy a Vltavy. Dále se zde nachází několik chráněných oblastí, nejvýznamnější je CHKO Blaník (40 km²).

7.2. Historie města Příbram

Příbram patří ke známým historickým královským horním městům. Rozkládá se na úpatí Brd 60 km jihozápadně od Prahy. Nejstarší písemný doklad o „statku řečném Příbram“ pochází z roku 1216, kdy ji koupil pražský biskup Ondřej od kláštera v Teplé a začal zde budovat jedno ze svých panství.

Vysoko položená podhorská krajina s nepříliš úrodnou půdou a velmi drsným podnebím nepatří k místům, kde v historii naší země vznikala první významná sídliště a tvořily se dějiny země. Avšak tato zvláštní geologická stavba terénu lákala rudokopy hledající naleziště stříbra a železa. Poloha tohoto místa poblíž starobylé obchodní stezky záhy upoutala i pozornost již zmíněného pražského biskupa. Kolem biskupského sídla pomalu vyrůstalo městečko s právem tržním a s kostelem sv. Jakuba – což bylo centrum statku okolo s několika vesnicemi. V letech 1278 – 1290 byla Příbram zcela zpusťována biskupovými nepřáteli, proto v roce 1291 povolal biskup nové osadníky v čele s lokátorem Přemyslem, a ten se pak v obnoveném městečku stal rychtářem – první známý představitel příbramské samosprávy. V dalších letech se na prosperitě a míru

podílel i pražský arcibiskup Arnošt z Pardubic, který nechal v Příbrami postavit hrádek z kamene, na předměstí zřídil špitál s druhým kostelem sv. Jana. Město v podhradí nabývalo na významu a velmi hojně se rozrůstalo, ve 14. století zde byla i škola. Od 14. do 17. století se v Příbrami páni často střídali, město jen vykořisťovali, což dosáhlo katastrofálních důsledků. K této situaci pomohla i třicetiletá válka na základě níž bylo město mnohokrát vydrancováno armádami obou soupeřících stran. Hlavním zdrojem obživy se stal cestovní ruch, který byl díky nejslavnějšímu poutnímu místu v Čechách „Svaté Hoře“ veliký. Postupem času se k ziskům z cestovního ruchu přidaly i zisky z těžby železa a stříbra.

Nový zvrat však přinesla až polovina 20. století, kdy se datuje počátek uranového věku. Rychlý rozvoj těžby uranu přinesl opětovný růst města. Avšak tyto báječné zisky téměř beze zbytku časem odplývaly do východní supervelmoci. Díky východním vlivům se v městě Příbram rozrůstala neblaze proslulá „stalinistická“ architektura. Kulturní úroveň města opět upadla. Ideologičtí stratégové vytvořili naproti svahu Svaté Hory divadlo a očekávali, že se stane její marxistickou konkurencí. To se ale nepodařilo a divadlo zůstalo divadlem, stejně jako chrám zůstal chrámem – protože člověk zůstal člověkem, s nepotlačitelnou touhou po svobodě a duchovních statečích. Postupem času se začalo navazovat na staré kulturní tradice v hudbě, ve vědě, v regionální práci.

Probuzení ke svobodě v listopadu 1989 zastihlo Příbram opět na prahu nové epochy – velké báňské podniky, starobylé doly na stříbro a olovo i novodobé doly na uranovou rudu zanikly.

Téměř 36-ti tisícové město již není městem hornickým, ale zůstává městem poutním a památkem bohatých hornických tradic. Stává se střediskem vědeckého bádání o dějinách uranového průmyslu a o historii třetího protikomunistického odboje. Uvážlivě těží ze své nevšední historie i přítomných možností, aby mohlo poskytovat bezpečný a kulturní domov svým obyvatelům a zajímavé a příjemné dojmy svým návštěvníkům.

7.3. Transfer městům ze státního rozpočtu prostřednictvím kraje v roce 2007 (v Kč)

Vybraná města	Školství	Státní správa	Celkem rok 2007
Benešov	3 074 942	34 395 144	37 470 086
Příbram	5 911 926	43 314 941	49 226 867
Kraj celkem	169 644 000	910 881 000	1 082 921 000

Zdroj: Výroční zpráva Středočeského kraje (2007)

Transfer městu Benešov ze státního rozpočtu pro rok 2007 byl čtvrtým nejnižším transferem poskytnutý okresním městům Středočeského kraje. Je to dáno především počtem obyvatel. Benešov má zhruba 17 000 obyvatel. Celková částka 37 470 086 Kč je rozložena do 2 oblastí. Vyšší část tedy 34 395 144 Kč transferu je příspěvek na výkon státní správy města. Příspěvek na školství činí 3 074 942 Kč, což je o něco méně než v roce 2006.

Město Příbram má naopak čtvrtý nejvyšší transfer poskytnutý krajským úřadem. I zde bychom mohli jako vysvětlení zmínit počet obyvatel, kterých má Příbram ke 36-ti tisícům, což je skoro jednou tolik než má město Benešov. Celkový transfer však jednou tak vysoký není, činí 49 226 867 Kč, i když u školství by se již o takovémto navýšení mluvit dalo. V roce 2007 se transfer Příbrami téměř shodoval s příspěvkem v roce 2006.

Ze zjištěných údajů nemůžeme přesně identifikovat, zda mají transfery státu obcím prostřednictvím krajů, snižující či zvyšující charakter. Tyto transfery mají charakter mírně kolísavý, nedochází k velkým propadům ani navýšením.

7.4. Možnosti využití volného času v městě Benešov

Benešov je okresní město, ve kterém je mnoho možností využití volného času a to zejména pro děti a mládež. Ať už se zde člověk rozhodne vydat za kulturou, sportem či na výlet do přírody. V našem městě funguje velké množství různých kroužků, pod záštitou nejrozličnějších příspěvkových organizací.

Chceme-li se vydat za kulturou, můžeme navštívit nejen místní Muzeum umění, ale i Městskou knihovnu, Divadelní představení spolku Svatopluk či spolku BANDA.

7.4.1 Příspěvkové organizace pro volný čas dětí a mládeže

Mezi příspěvkové organizace města Benešov řadíme zejména tři nejnavštěvovanější. Jedná se o:

- Městská sportovní zařízení (dále jen MSZ).
- Městskou knihovnu.
- Dům dětí a mládeže (dále jen DDM).

Městská sportovní zařízení

Městská sportovní zařízení tvoří sportovní a rekreační zařízení v Benešově, která jsou k dispozici veřejnosti i sportovním klubům a oddílům. Jsou také v dosti velké míře využívána k zabezpečení tělesné výuky žáků základních i středních škol a učilišť. Sportovních zařízení pod záštitou města je celkem 8: zimní stadion, krytý plavecký bazén, fotbalový stadion, travnaté fotbalové plochy, tenisové kurty, otevřený venkovní bazén a autocamp – veřejné tábořiště Nová Živohošť. Dále pod patronátem města vznikla v prostorech sídlišť a škol nová tzv. víceúčelová hřiště hlavně pro děti a mládež.

Zimní stadion

Zimní stadion je provozován s umělou ledovou plochou od srpna do března běžného roku. Je kromě veřejnosti využíván místním hokejovým klubem VHS HC Benešov. Stadion prošel v roce 2005 generální rekonstrukcí za 25mil. Kč. Je tedy plně modernizován. Stadion slouží výhradně k organizování sportovních soustředění žákovských, mládežnických, v malé míře i seniorských sportovních mužstev v hokeji. V letním období tedy od dubna do konce července, kdy led vystřídá betonová plocha, slouží areál mládeži k bruslení na kolečkových bruslích, k hraní nohejbalu a malé

kopané. Hala je díky svým poměrně velkým rozměrům využívána i k uskutečňování kulturních vystoupení (koncertů, výstavám a prodejním akcím).

Zimní stadion – víceúčelová hala		
Pronájem ZS k utkání		
Mezistátní zápasy	Smluvní ceny	
II. NHL	9 600 Kč	4 hodiny
Regionální přebor	7 200 Kč	3 hodiny
Okresní přebor	6 000 Kč	2,5 hodiny
Pronájem ledové plochy pro mužstva se sídlem v BN + mužstva v dlouhodobém turnaji		
Pronájem letní sezona	3 900 Kč	1,5 hodiny
	2 600 Kč	1 hodina
Pronájem zimní sezona	3 600 Kč	1,5 hodiny
	2 400 Kč	1 hodina
Ostatní služby		
Bruslení veřejnosti	30 Kč	1,5 hodiny
Časomíra s obsluhou	250 Kč	1 hodina
Časomíra bez obsluhy	150 Kč	1 hodina
Bruslení škol v rámci TV	25 Kč	1 hodina
Pronájem LP po 23. hodině	Sleva 10%	
V letním období betonová plocha		
Pronájem betonové plochy	200 Kč	1 hodina
S osvětlením	300 Kč	1 hodina
Příplatek za sprchu, šatnu a soc. zařízení	300 Kč	-

Zdroj: Ceník služeb MSZ (2008)

Otevřený bazén Dukelská

V centru jedno z benešovských sídlišť se nachází 20 metrový bazén s upravovanou vodou a solárním ohřevem. Tento bazén slouží především veřejnosti, rodinám s dětmi a mládeži, která jej ve velké míře navštěvuje. Vstupné do bazénu je hodinové a areál je v provozu od května do září denně, dle klimatických a povětrnostních podmínek.

V areálu je k dispozici stánek s občerstvením, zrekonstruované sociální zařízení, upravované okolní travnaté plochy, které nemalým dílem přispívají k příjemné krátkodobé rekreaci a zábavě pro návštěvníky.

Venkovní bazén - Dukelská		
Dospělí	15 Kč	1 hodina
Děti do 18-ti let	10 Kč	1 hodina
Lehátka	5 Kč	1 hodina

Zdroj: Ceník služeb MSZ (2008)

Krytý plavecký bazén

Plavecký bazén je v provozu téměř celý rok, kromě hygienicko-technologických odstávek. Zimní provoz bazénu je od září do konce května. Při letním provozu je otevřena ještě sluneční louka s venkovními bazénky, lehátky či slunečníky.

V areálu se nachází 25 metrů dlouhý bazén s odrazovými skokanskými stupínky, malý bazén pro koupání malých dětí do 10 let a kojenců a parní komora.

Krytý plavecký bazén		
Veřejné plavání		
Dospělí	35 Kč	1 hodina
Dospělí	50 Kč	1,5 hodiny
Děti do 18-ti let	30 Kč	1 hodina
Děti do 18-ti let	40 Kč	1,5 hodiny
Žáci škol v rámci TV	30 Kč	1 hodina
Důchodci ve vymezenou hodinu	23 Kč	1 hodina
Letní provoz – dospělí	50 Kč	1 den
Letní provoz – děti do 18-ti let	40 Kč	1 den
Rodinné vstupné 2 dosp.+2 děti do 12-ti let	110 Kč	1 hodina
Rodinné vstupné 2 dosp.+2 děti do 12-ti let	155 Kč	1,5 hodiny
Pernamentní vstupenky		
100 hodinová vstupenka	3 300 Kč	platnost 2 roky
50 hodinová vstupenka - dospělí	1 675 Kč	platnost 1,5 roku
20 hodinová vstupenka – dospělí	680 Kč	platnost 1 rok

Pernamentní vstupenky		
10 hodinová vstupenka – dospělí	345 Kč	platnost 1 rok
100 hodinová vstupenka děti do 18-ti let	3 000 Kč	platnost 2 roky
50 hodinová vstupenka děti do 18-ti let	1 500 Kč	platnost 1,5 roku
20 hodinová vstupenka děti do 18-ti let	600 Kč	platnost 1 rok
10 hodinová vstupenka děti do 18-ti let	300 Kč	platnost 1 rok
10 hodin – děti	550 Kč	kurz
10 hodin – důchodci	220 Kč	kurz
Pronájem bazénů		
Velký bazén	1 300 Kč	1 hodina
Malý bazén	450 Kč	1 hodina
1 dráha	320 Kč	1 hodina

Zdroj: Ceník služeb MSZ (2008)

Fotbalový stadion

Areál fotbalového stadionu je používán místním fotbalovým klubem SK Benešov. Tento klub ho využívá pro všechny svoje týmy od žáků počínaje po seniory konče. Hlavní travnatá plocha je využívána k tréninkovým a zápasovým účelům. Od září loňského roku je v provozu rekonstruovaná škvárová fotbalová plocha s položením umělého trávniku. Tento povrch je schválen CMFS pro hraní mistrovských zápasů do úrovně II. ligy. V čase, kdy nejsou na ploše tréninky klubu je volná pro všechny zájemce, kteří si plochu objednají. Výstavba nové plochy byla pořízena za 15 mil. Kč.

Travnatá plocha se šatnou a soc. zařízením		
Travnatá plocha pro místní mužstva	2 500 Kč	1 hodina
Travnatá plocha mimo místní mužstva	3 500 Kč	1 hodina
Umělá travnatá plocha (III. generace)	1 500 Kč	1 hodina
Zápas fotbalové utkání	3 000 Kč	1 hodina
Osvětlení	500 Kč	1 hodina
Fotbalový zápas s osvětlením	3 500 Kč	1 zápas

Zdroj: Ceník služeb MSZ (2008)

Travnaté fotbalové plochy

Vedle areálu zimního stadionu se nacházejí celkem 3 travnatá hřiště nestandardních rozměrů. Jsou využívány hlavně přípravkou místního fotbalového klubu SK Benešov a ve zbývajícím čase jsou k dispozici všem zájemcům o aktivní sportování, zejména fotbal. Podmínkou pro využívání hřišť je obuv. Vstup na trávník je povolen pouze v kopací obuvi. Dalším omezením ze strany města je povolení vstupu pouze 16-ti hráčům na hodinu.

Travnaté plochy		
Pro veřejnost		
Pronájem velké plochy	550 Kč	1 hodina
Pronájem malé plochy	400 Kč	1 hodina
Travnatá plocha u KPB	500 Kč	1 hodina
Celodenní pronájem (do 6 hodin)	4 000 Kč	1 den
Příplatek za osvětlení	100 Kč	1 hodina
Příplatek za soc. zařízení	300 Kč	zápas
Pro výuku TV místních školních zařízení		
Pronájem velké plochy	300 Kč	1 hodina
Pronájem malé plochy	200 Kč	1 hodina
Pronájem plochy u KPB	250 Kč	1 hodina

Zdroj: Ceník služeb MSZ (2008)

Tenisové kurty

Benešovské tenisové kurty mají umělý povrch typu lano-wimbledon. Kurty slouží veřejnosti i tenisové škole. V zimním období od října do dubna jsou zde nainstalovány přetlakové tenisové haly tak, že provoz je celoroční. Jeden z kurtů je v letním období uměle osvětlen. Provoz tenisových hal ve své kapacitě je převážně sjednáván pro zájemce s pravidelnou návštěvností. Tenisové haly lze využívat nejen k tenisu, ale i hraní nohejbalu.

Tenisové kurty – haly		
Tenisové kurty		
Tenisový kurt (po-pá)	150 Kč	1 hodina
Tenisový kurt (so-ne)	120 Kč	1 hodina
Příplatek za osvětlení	80 Kč	
Zapůjčení tenisové rakety	50 Kč	1 hodina
Zapůjčení sady míčků	25 Kč	1 hodina
Šatna se sprchou	80 Kč	zápas
Tenisové haly (od října do dubna)		
Po – Pá (14,00 – 22,00)	320 Kč	1 hodina
Po – Pá (6,00 – 14,00)	280 Kč	1 hodina
Mimo pracovní dny(6,00-22,00)	280 Kč	1 hodina

Zdroj: Ceník služeb MSZ (2008)

Autocamp – veřejné tábořiště Nová Živohošť

Na pravém břehu slapské nádrže se 25 km od Benešova nachází veřejné tábořiště o rozloze 5 ha. Tento poměrně velký prostor je rozdělen na místa k postavení stanů, karavanů a mobilních buněk k rekreaci. V areálu jsou k dispozici stánky s občerstvením. Nad celým provozem dohlíží správce tábořiště pro zachování pořádku a čistoty s nočním klidem po 22. hodině. K dispozici je i nabídka z půjčovny lodí a šlapadel.

Veřejné tábořiště „Živohošť“	
Vstupné a poplatky týkající se pobytu	
Dospělí	45 Kč
Děti do 15-ti let	30 Kč
Stan	60 Kč
Přívěs obytný jednonápravový	70 Kč
Přívěs obytný dvounápravový	90 Kč
Nákladní přívěs za osobní auto	50 Kč
Osobní automobil	60 Kč
Obytný nákladní automobil	100 Kč
Motocykl	40 Kč

Veřejné tábořiště „Živohošť“	
Vstupné a poplatky týkající se pobytu	
Domácí zvíře	60 Kč
Windsurfing	30 Kč
Přípojka elektro	60 Kč
Zapůjčení sportovních potřeb	40 Kč
Ubytování (chatky, mobilní buňky)	
Chatky	350 – 580 Kč
Mobilní buňky	3 300 – 4000 Kč
Jednorázové vstupné na pláž – bez pobytu	
Dospělí	25 Kč
Děti do 15-ti let	20 Kč

Zdroj: Ceník služeb MSZ (2008)

Víceúčelová hřiště

Mezi plochy, které spravuje město Benešov patří i tzv. víceúčelová hřiště. Víceúčelová proto, že slouží k různým druhům sportů jako: basketbal, házená, malá kopaná, atd. Zatím byla zřízena 3 hřiště pro tyto účely. Další víceúčelovou plochou je tzv. Skatepark, který má asfaltový povrch a je určen především pro skateboardy a kolečkové brusle. Část této plochy je možné využít například i pro hokejbal.

Všechna tato hřiště jsou přístupná široké veřejnosti, především jsou však určena pro děti a mládež. Vstup na hřiště je bezplatný, však chtěl-li by si jedno z těchto hřišť někdo rezervovat jen pro sebe, pak 1 hodina rezervovaného využívání přijde na 200 Kč.

Městská knihovna

Městská knihovna v Benešově je veřejnou univerzální knihovnou. Je pověřena výkonem regionální funkce pro veřejné knihovny na našem okrese. Knihovna vznikla v roce 1997 jako příspěvková organizace města.

Činnost knihovny je soustředěna především na získávání, zpracování, uchování a zpřístupňování knih, map, sbírek zákonů a dalších informačních pramenů. Tyto prameny půjčuje čtenářům v místě i v celém regionu. V rámci své doplňkové činnosti zabezpečuje i provoz videopůjčovny.

Knihovna se nachází v příjemném prostředí nově zrekonstruovaných bezbariérových prostorech na místním Malém náměstí, kde najdeme knižní oddělení pro

dospělé čtenáře, dětské oddělení, studovnu a čítárnu, regionální centrum, ekonomické oddělení, audiovizuální oddělení a informační centrum pro občanské informace a cestovní ruch.

Fond knihovny je budován již od založení Veřejné lidové knihovny a čítárny v Benešově r. 1896. Celkem zahrnuje více než 137 500 knihovních jednotek. V roce 2007 bylo v knihovně zaregistrováno téměř 4 000 čtenářů, z toho necelých 700 dětí do 15 let. Za celý předchozí rok navštívilo knihovnu 71 595 lidí a vypůjčili si 199 374 knih. Knihovna pořádala 74 vzdělávacích a výchovných akcí pro děti a mládež z celého regionu.

Ceník městské knihovny v Benešově	Kč / rok
Dospělí	160
Studenti do 26 let	120
Děti	80
Starobní a invalidní důchodci	80
Jednorázová výpůjčka	20

Zdroj: Informační letáček knihovny (2008)

Dům dětí a mládeže Benešov

Dům dětí a mládeže je příspěvková organizace s právní subjektivitou, jejíž zřizovatelem je Město Benešov. Ředitelkou DDM je Milada Rýdlová. Budova domu dětí je umístěna v centru města. Hlavní náplní organizace je vhodně a kvalitně zabezpečit využití volného času dětí a mládeže, ale i dospělých. Každý rok nabízí DDM desítky kroužků, které vedou interní i externí pracovníci. Činnost v zájmových útvarech je rozčleněna do oblastí tělovýchovně, estetické, přírodovědně, technické, turistické a společensko-vědní. DDM zajišťuje mimo pravidelné činnosti ještě mnoho dalších příležitostních akcí, včetně letních táborů. Program DDM je zajištěn nejen po celý školní rok, ale i v době prázdnin, s výjimkou prázdnin velikonočních. V herně domu dětí je možno si zdarma zapůjčit i různé společenské hry. Herna je otevřena každý všední den od 12,00 do 18,00 hodin.

Oficiální provozní doba DDM je od pondělí do pátku v časovém rozmezí 8,00 až do 18,30 hodin ve školním roce. V době prázdnin od 8,00 do 16,30 hodin.

Tato příspěvková organizace má k dispozici i turistickou základnu v Jablonné nad Vltavou, Ekocentrum, Krytý plavecký bazén, Sokolovnu a sportovní halu ZŠ Jiráskova v Benešově (tato hala se nachází téměř v těsné blízkosti DDM). Jablonná nad Vltavou leží v blízkosti Slapské přehrady a její kapacita je 35 lůžek. Na akcích DDM je vždy zajištěno stravování, celá budova je vytápěna. Budovu využívají především ZŠ na výlety, školy v přírodě, ale je možno si ji zapůjčit i na víkendové akce nečlenů organizace.

Činnost organizace je zaměřena nejen na vzdělávání a sport, ale nabízí i zábavu a příjemně strávený volný čas s novými kamarády.

Činnost domu dětí a mládeže v letech 2004-2008

Dle rozborů Krajského úřadu Středočeského kraje v roce 2005 se zařadil DDM Benešov na přední místa jak v počtu zájmových útvarů, tak v počtu organizovaných členů. V roce 2006 se opět DDM v Benešově umístil na 2. místě v počtu zájmových kroužků a na 1. místě v počtu členů v kraji. Ředitelkou domu dětí byla a stále je Milada Rýdlová. Ve vedení organizace ji pomáhá 5 zástupců a 6 správních zaměstnanců. Zájmovou činnost v kroužcích zajišťuje 70 externích pracovníků.

Ve školním roce 2007/2008 opět plynule fungovalo 76 kroužků, které navštěvovalo 1 125 dětí a mladých lidí. Dům dětí uspořádal 7 táborů, z toho byly 3 dlouhodobé, 4 krátkodobé a 393 příměstských akcí s účastí 26 584 dětí. Většina těchto táborů probíhalo na již zmiňované základně v Jablonné nad Vltavou. Podrobný program DDM byl vydáván v měsíčníku domu dětí „Fantazie“. Velice navštěvované a úspěšné byly i výstavy z nichž největší úspěch měla tradičně Vánoční výstava pod názvem „Kouzlo Vánoc“, která se koná i v letošním roce.

V EKOCENTRU DDM „Trnka“ probíhaly přírodovědné aktivity včetně výukových programů pro mateřské, základní i střední školy.

DDM dostal čestné uznání od Klubu českých turistů za spolupráci. V září 2004 byl na mezinárodním výtvarném sympoziu INSEA v Plzni prezentován desetiletý výtvarný projekt Letních výtvarných soustředění v Jablonné n. Vltavou. Tento projekt je nejdéle trvající mimoškolní výtvarný projekt v České republice. V roce 2006 byla otevřena nová keramická dílna.

Členové střeleckého kroužku sklízeli úspěchy na mistrovství ČR ve střelbě ze vzduchové pušky. V kategorii mladších dorostenek získala titul Mistr České republiky Anna Ouředníková z Benešova. Z kroužku sportovní gymnastiky obsadila 1. místo na celorepublikovém kole Monika Nováková též z našeho regionu.

**Přehled zájmových kroužků Domu dětí a mládeže pro školní rok
2008/2009**

Název kroužku	Kč/rok
Aerobic /pro mírně pokročilé/	500,-
Aerobic /pro pokročilé/	500,-
Anglická konverzace pro středoškoláky	600,-
Anglický jazyk / začátečníci /	600,-
Anglický jazyk /mírně pokročilí od 4.tř./	600,-
Anglický jazyk pro pokročilé	600,-
Barvínek /netradiční výtvarné techniky, pro děti od 5 tř.	550,-
Basketbal I /2.-4.tř./	500,-
Basketbal II /5.-9.tř./	500,-
Brek Dance	500,-
Břišní tance /pro pokročilé/	500,-
Břišní tance pro začátečníky	500,-
Diskotance pro začátečníky od 11 let	500,-
Diskotance/pokročilí od 11 let ,Pá+ Ne/	550,-
Dívčí klub I /vaření a rukodělné činnosti/	550,-
Dívčí klub II /vaření a rukodělné činnosti/	550,-
Dívčí klub III /vaření a rukodělné činnosti/	550,-
Dramatický	500,-
Elektrotechnický	500,-
Fantasy /od 13 let/	500,-
Floorball I /2.-4.tř./	500,-
Floorball II /od 5.tř./	500,-
Gymnastika pro pokročilé	550,-
Gymnastika pro chlapce	550,-
Gymnastika pro začátečníky /5-10 let/	500,-
Gymnastika/ pro mírně pokročilé/	550,-
Haf hraní /pro malé chovatele pejsků/	500,-
Házená /od 6.tř./	500,-
Hra na flétnu	500,-
Hra na klavír	500,-
Hrajeme si sportujeme /od 4.let /	500,-
Chovatelský II /pokročilí od 4.tř./	500,-

Název kroužku	Kč/rok
Karate I	500,-
Karate II /začátečníci od 4.tř./	500,-
Keramika /3.-4.třída/	700,-
Keramika /5.-6.tř./	700,-
Letečtí modeláři /od 4.třídy/	900,-
Ochránci přírody /1.-9.tř./	500,-
Plavání I /poloplavci od 1.tř./	600,-
Plavání II /plavci od 1.tř./	600,-
Plavání III /neplavci od 1.tř./	600,-
Plavání IV /plavci a polopl. od 1.tř./	900,-
Plavání V /plavci do 15 let/	900,-
Pohybová příprava /pro děti od 3 do 6 let/	500,-
Rybáři /pokročilí/	550,-
Rybáři /začátečníci od 2.tř./	550,-
Sportovní hry I /od 1.třídy/	500,-
Sportovní hry II /od 5.tř./	500,-
Stolní tenis I - IV	500,-
Střelecký /úterý + sobota/	550,-
Volejbal/pro děti od 6.tř./	500,-
Výtvarná výchova /1. –4.třída/	500,-
Záchranářský	500,-
Železniční modeláři	550,-

Zdroj: Přehled zájmových kroužků DDM (2008)

7.4.2 Další organizace pro volný čas dětí a mládeže

Ve městě Benešov samozřejmě nejsou k dispozici jen příspěvkové organizace města, ale i další organizace jak sportovní, tak výchovné, kulturní atd.

Sportovní kluby

Kromě nejrozumnějších sportovních kroužků pod záštitou DDM existují v Benešově ještě další sportovní kluby. Všechny tyto kluby se účastní ligových soutěží ve svém oboru a jsou alespoň částečně podporovány městem Benešov. Pro existenci klubů jim však tyto prostředky nestačí, proto členové platí členské příspěvky a všechny dále zmíněné kluby velmi usilovně shánějí nejrozumnější sponzory svých klubů.

Basket club Benešov

BC Benešov byl založen jako samostatný klub v roce 1979, tedy má více než dvacet let dlouhou tradici. Řadí se mezi nejúspěšnější a největší basketbalové kluby v České republice. V posledních 10 letech zaznamenal nebývalý rozvoj, kdy z počtu členů 200 v roce 1995 je současný stav 423 a z tohoto čísla je více než 250 dívek a chlapců v mládežnických kategoriích. BC Benešov čítá k letošnímu roku celkem 12 družstev (přípravka dívky i chlapci, mladší minižačky, mladší žákyně i žáci, starší žáci, mladší dorostenky a dorostenci, starší dorostenci, ženy „A“, muži „A“ a muži „B“).

Na výchově a vedení hráčů se podílí více jak 30 trenérů, asistentů a organizačních pracovníků, kteří svoji práci vykonávají ve svém volném čase.

V roce 2003 byla přímo BC přidělená dotace z Fondu sportu a volného času Středočeského kraje. Dalším zdrojem finančních prostředků klubu jsou členské příspěvky (činní 2 500 Kč na polovinu sezony), sponzorské dary a podpora Města Benešova, dotace tělovýchovných orgánů.

- Hlavní partneři BC Benešov : Město Benešov, Středočeský kraj, Niersberger
- Ostatní partneři: Hedvik elektro servis, Arena, BES s.r.o., B&B elektro, Heel a.s., Benti, Geus, 6Plus, Český pekař s.r.o., ItalMec s.r.o., Quo – reklamní společnost, Benea atd.
- Mediální sponzoři: Rádio Blaník, Benešovský deník, Jiskra

SK Benešov

Počátky benešovské kopané sahají až do roku 1913, kdy v červnu došlo k zaregistrování benešovského fotbalového klubu po názvem AFK Benešov. Názvy klubu se v historii poměrně často měnily na Benešovský SK, Slavoj, Sokol, Lokomotivu, ČSAD, Švarc a dnešní SK Benešov. I výsledky mužstva jsou v historii klubu velmi nestálé. Nejvyšších úspěchů dosáhl klub v roce 1976 pod názvem ČSAD Benešov a v roce 1995 pod názvem Švarc Benešov, kdy vybojoval postup až do I. národní ligy. V roce 1997 však v Benešově funguje již jen mládežnická kopaná pod názvem FK Benešov. Zlomem byl rok 1999 kdy se do Benešov stěhuje mužstvo z nedalekých Pyšel, jehož sponzorem je stavební firmy ing. Jana Sládka (v té době již jeden ze sponzorů benešovské mládežnické kopané). Příchozí mužstvo se přejmenovalo na SK Benešov a přibralo pod svou záštitu i mládežnickou kopanou.

Mládežnickou kopanou dnes tvoří 3 základní skupiny dětí a mladých lidí:

- přípravek – mladší (3 týmy), starší (3 týmy)
- žáci – mladší (2 týmy), starší (2 týmy)
- dorostenci – mladší (1 tým), starší (3 týmy)

Stejně jako v ostatních sportovních klubech i u kopané nestačí jen podpora města, proto i zde jsou vybírány členské příspěvky, které v mládežnické kopané činí 1000 Kč na půl roku a shánějí se sponzorské dary.

- Hlavní sponzoři: Město Benešov, Sládek group a.s., Realizace staveb Eliáš, RWA Systémy, Green Tech, Jaso transport atd.

Mezi další sportovní kluby již však s menší členskou mládežnickou základnou patří dále: SK Šacung Benešov (nohejbal), SK Floorball Benešov, SKP Judo Benešov.

Výchovná organizace - Junák svaz skautů a skautek Benešov

Skauting, to jsou 2 základní věci – jednak skupina lidí, přátel, kamarádů – jednak příležitost žít život dynamicky a smysluplně.

V Benešově byl založen skauting v roce 1912. I v Benešově stejně jako v celé České republice procházel skauting na své cestě do současnosti mnoha zákazy a opětovnými začátky. Největší pohromou bylo opětovné zastavení činnosti po době svého největšího rozmachu v roce 1949, po kterém již nikdy nemělo středisko Benešov tolik obětavých pracovníků, ochotných vést a vychovávat skautskou mládež.

V současné době má benešovské středisko 83 členů, a to především dětí a mladých lidí. Těchto 83 lidí je rozčleněno do 4 oddílů a 3 z nich jsou určeny pro výchovu dětí od 6 let.

Stejně jako ve většině ostatních organizací i benešovští skauti vybírají členské příspěvky. V Benešově je tento příspěvek 500 Kč na rok pro děti, 200 Kč na rok pro činovníky, kteří buď pracují s dětmi, nebo nějak jinak prospívají svou činností k existenci střediska (např. hospodář). Krom každotýdenních schůzek pořádají benešovské oddíly ještě jednodenní či vícedenní výpravy, což vyjde za rok většinou kolem 1500 Kč na osobu. A o letních prázdninách potom pořádají oddíly 14-ti denní tábory, jehož účastnický poplatek činí 2000 Kč.

Další podpora našeho střediska je od samotného města Benešov, které nám například poskytuje prostory pro naši činnost, a to jen za symbolický roční poplatek 1 Kč, nebo finančně pomáhá při organizaci různých akcí nejen pro členy organizace, ale i dětskou veřejnost. Další sponzory zatím benešovští skauti nemají, avšak občas dostanou nějaký věcný dar od svých příznivců, který jim zjednoduší, či zpříjemní jejich činnost.

7.5. Možnosti využití volného času v Příbrami

Tak jako v Benešově, ani v tomto městě není těžké najít místo, či organizaci, kde by mládež mohla smysluplně trávit svůj volný čas. Krom základní příspěvkových organizací jako jsou Městská sportovní zařízení, knihovna a Dům dětí a mládeže najdete v Příbrami velkou spoustu dalších většinou sportovních klubů, které poskytují dětem, mládeži, ale i dospělým své služby. Chceme-li zjistit něco o historii města můžeme navštívit některé ze dvou muzeí – Hornické muzeum (zřizovatelem je Krajský úřad Středočeského kraje v Praze) nebo Muzeum III. odboje (jehož zřizovatelem je Konfederace politických vězňů České republiky). Za kulturou bychom se mohli vydat do místního kina, letního kina, galerie, či na každoročně pořádaný Hudební festival A. Dvořáka.

7.5.1 Příspěvkové organizace pro volný čas dětí a mládeže

Mezi příspěvkové organizace města Příbram patří obdobně jako v Benešově:

- Městská sportovní zařízení (dále jen MSZ)
- Knihovna Jana Drdy
- Dům dětí a mládeže (dále jen DDM)

Městská sportovní zařízení

Sportovní zařízení města Příbram jako organizace vznikla osamostatněním několika ucelených středisek zajišťujících sportovní a rekreační služby a s nimi spojené aktivity v polovině roku 2004. Tato organizace zajišťuje služby nejen pro obyvatele celého regionu avšak i regionům sousedním. MSZ zaměstnávají celkem 70 pracovníků.

Mezi základní náplně služeb, které MSZ zajišťují patří: provozování tělovýchovných a sportovních služeb, provozování tělovýchovných a sportovních zařízení sloužících k regeneraci a k rekondici. Sportovní zařízení provozovaná městem

Příbram jsou 3: středisko Zimní stadion, středisko Aquaparkt – Plavecký bazén, středisko Nový Rybník. Celému komplexu MSZ řediteluje pan ing. Pavel Pikrt.

Zimní stadion

Zimní stadion se nalézá v centru města s rozsáhlou možností parkování. Stadion se skládá ze 2 hal s ledovou plochou a zázemím. Velká hala má hlediště pro 3 700 sedících návštěvníků a Malá hala pro 1 200 stojících návštěvníků. Součástí komplexu zimního stadionu je i tenisový kurt a zrcadlový sál.

Stadion slouží pro bruslení široké veřejnosti, a to každé úterý a pátek od 18,00 – 20,00 a sobotu a neděli od 14,00 – 16,00. Dále je možno z pohledu veřejnosti pronajmout si celé kluziště. Stadion je využíván i školami a ve velké hale se konají různé kulturní akce.

Cena za veřejné bruslení	Jednorázový vstup
Úterý a pátek	30 Kč
Sobota a neděle	20 Kč
Nebruslíci doprovod	10 Kč
Šatna	5 Kč

Zdroj: Ceník služeb MSZ (2008)

Cena za pronájem ledové plochy pro veřejnost		
	Velká hala	Malá hala
Od 1.4. do 31.8.	1 700 Kč	1 550 Kč
Od 1.9. do 31.3.	1 550 Kč	1 420 Kč
Cena za využití Velké haly k pořádání kulturních akcí		
	Průběh akce /1 hod	Příprava akce / 1 hod
V průběhu celého roku	4 500 Kč	1 950 Kč

Zdroj: Ceník služeb MSZ (2008)

Aquapark – Plavecký bazén

Areál aquaparku se též nachází v centru města. V provozu je stejně jako bazén benešovský téměř celý rok včetně svátků, provoz je přerušen jen z důvodu hygienicko-technologických ostávek. Zařízení je určeno k poskytování aktivního odpočinku

návštěvníků, k relaxaci sil, ke sportovní činnosti oddílů plavání, k výuce plavání nejen pro předškolní děti, ale i pro děti školou povinné.

Aquapark se skládá z vnitřního plaveckého bazénu, který má rozměry 25m x 14,5m a je hluboký od 140 do 160cm, v bazénu těchto rozměrů se nachází 6 drah. Dále se v areálu nachází vnitřní dětský bazén a má rozměry 12,5m x 6,5m, hloubka pozvolna klesá až do 90cm. Třetí součástí areálu je venkovní bazén, který je zpřístupněn od května do září a jeho rozměry jsou 50m x 25m, hloubka činná od 140 do 180cm, drah se ve venkovním bazénu nachází 8. Plavecký a dětský bazén je obohacen o chrlič vody. Neméně žádané jsou i další atrakce jako bazénky s vířivkami, dětské brouzdaliště, dva tobogány BLACK OUT a TURBO, nově zmodernizovaná sauna a parní lázně.

Ceník služeb AQUAPARKU

Osoba	Do 3. let	3 – 15 let	Důchodci a ZTP	Dospělí
Pondělí – pátek				
6,00 – 15,00	zdarma	25 Kč	30 Kč	45 Kč
15,00 – 20,00	zdarma	30 Kč	40 Kč	55 Kč
20,00 – 22,00	zdarma	25 Kč	30 Kč	45 Kč
Pondělí – pátek (v období letních prázdnin)				
6,00 – 10,00	zdarma	25 Kč	30 Kč	45 Kč
10,00 – 20,00	zdarma	30 Kč	40 Kč	55 Kč
20,00 – 22,00	zdarma	25 Kč	30 Kč	45 Kč
Sobota – neděle – státní svátky				
10,00 – 12,00	zdarma	25 Kč	30 Kč	45 Kč
12,00 – 20,00	zdarma	30 Kč	40 Kč	55 Kč

Zdroj: Ceník služeb MSZ Příbram (2008)

Aquapark poskytuje slevy ze základní ceny, a to v návaznosti na délku pobytu v areálu. Tato sleva platí pouze při zakupování vstupenek do areálu, nelze ji vymáhat až po pobytu v areálu.

Sleva ze základní ceny	
1. a 2. hodina	bez slevy
3 hodiny	- 10 Kč
4 hodiny	- 20 Kč
5 hodin	- 25 Kč
6 hodin	- 30 Kč

Zdroj: Ceník služeb MSZ Příbram (2008)

Aquapark – Víceúčelová sportovní hala

K areálu aquaparku patří dále víceúčelová sportovní hala, která se nachází přímo v budově aquaparku. Využívá se hlavně ke sportu např. nohejbal, volejbal, tenis a házená. Není to však její jediné využití. Hala je vybavena klimatizačním zařízením a 6-ti moderně vybavenými šatnami, včetně zázemí a na základě tohoto vybavení se zde uskutečňují i nejrůznější kulturní akce.

Ceník haly (ceny jsou uvedené za 1 hodinu (vč. DPH))

Oddíl	Cena
Školy a mládežnické oddíly TJ města Příbram	200 Kč
Oddíly a TJ Příbram	450 Kč (bez hlediště)
Veřejnost	500 Kč (bez hlediště)
	600 Kč (s hledištěm)
Pořádání kulturních akcí	2 750 Kč
- náklady na přípravu kulturních akcí	750 Kč

Zdroj: Ceník služeb MSZ Příbram (2008)

Nový rybník

Nový rybník je sportovní a rekreační areál nacházející se na jihovýchodě města Příbrami u silnice vedoucí na města Milín a Strakonice. Prostory areálu můžeme využít k volné rekreaci, procházkám v pěkné přírodě, ke koupání v přírodním koupališti, hraní minigolfu (veškeré vybavení k zapůjčení). Je zde možné i kulturní (letní kino) a sportovní vyžití na horolezecké stěně Jakub, či ve skateparku.

Ubytování je možné v dřevěných chatkách, nebo ve vlastních stanech na vyznačených plochách.

Cena za vstup na koupaliště na 1 den

Dospělí	25 Kč
Důchodci a děti do 15-ti let	10 Kč
Děti do 6-ti let	zdarma

Zdroj: Ceník služeb MSZ Příbram (2008)

Cena vstupného na minigolf

Osoby	Za 1hodinu	Za dalších 15 minut
1 osoba	30 Kč	10 Kč
Rodinná vstupenka (4 osoby)	90 Kč	25 Kč

Zdroj: Ceník služeb MSZ Příbram (2008)

Nový Rybník - Horolezecká stěna Jakub a skatepark

Vyzkoušet si lézt po stěně mohou návštěvníci jen pod profesionálním dohledem místních pracovníků. Vzhledem k závislosti na počasí je stěna zpřístupněna od března do května. Kompletní výzbroj a výstroj pro lezení je návštěvníkům k dispozici přímo v areálu a stěna poskytuje několik stupňů obtížnosti, od začátečníků až po náročnější a zkušenější návštěvníky.

Skatepark se nalézá nedaleko lezecké stěny. Mezi jeho vybavení patří skateboardové překážky nejrůznějších druhů a typů. Vstup do parku je placen a to 11 Kč/1 hodinu pro všechny návštěvníky bez rozdílu.

Ceník za lezecký trenažér Jakub

Osoba	Za 1 hodinu	Pernamentka na 10 hodin
Dospělí	40 Kč	400 Kč
Mládež 15 – 18 let	30 Kč	300 Kč
Mládež do 15-ti let	25 Kč	250 Kč

Zdroj: Ceník služeb MSZ Příbram (2008)

Ceník služeb mini campu

Místo	Za 1 den	+ další osoba
Pozemek pod stan	60 Kč	30 Kč
Pozemek pro auto, karavan	150 Kč + 60 Kč za el.	20 Kč
Pronájem chaty – 4 lůžka	450 Kč	
Pronájem chaty – 5 lůžka	600 Kč	

Zdroj: Ceník služeb MSZ Příbram (2008)

Knihovna Jana Drdy

Příbramská lidová knihovna byla otevřena 1.10. 1900 a byla umístěna ve školní budově v Komenského ulici. V roce 1948 získává lidová knihovna status okresní knihovny a v roce 1953 po sloučení Příbramě a Březových Hor také svou první pobočku. V roce 1990 u příležitosti 90. výročí svého vzniku, byla knihovna přejmenována na Knihovnu Jana Drdy. O 3 roky později okresní shromáždění rozhodlo nepřidělit knihovně dotaci na provoz. Na základě tohoto kroku došlo k dohodě mezi městským úřadem, okresním úřadem a ředitelstvím knihovny o převodu budovy a movitého majetku do vlastnictví města a od té doby bylo nadále zřizovatelem knihovny Město Příbram. V tomto roce 1993 získala knihovna grant ministerstva hospodářství a otevřela svoje další oddělení – Informační centrum. O další 3 roky později (r.1996) byl nainstalován automatizovaný výpůjční protokol a v témže roce začala knihovna vydávat měsíčník „Příbramský zpravodaj“, pro nově založený Klub mladých autorů potom občasník „Kour“. V roce 1998 prošla budova knihovny rozsáhlou rekonstrukcí, kromě nové střechy a fasády přibyl přednáškový sál a díky grantu Ministerstva kultury ČR mohou čtenáři využívat Internet.

Nyní se knihovna, resp. její hlavní budova nachází na náměstí T.G. Masaryka. Krom Hlavní budovy má knihovna ještě další 3 pobočky: Březové Hory (oddělení pro děti i dospělé), 7. základní škola (oddělení pro děti, čítárna), Křižák (oddělení pro děti i dospělé). Všechny pobočky nabízejí půjčování knih, map, časopisů, sbírek zákonů, audiokazet a CD atd., přístup na internet, skenování, tisk a kopírování, předprodej vstupenek na různé kulturní akce.

Počet registrovaných čtenářů a počet svazků knih v roce 2008

Pobočka knihovny	Počet svazků	Počet dospělých čtenářů	Počet dětí
Hlavní budova	57 761	2 778	904
7. ZŠ Příbram	13 063	-	489
Březové Hory	11 914	197	162
Křížák	20 221	982	-
Celkem	102 959	3957	1 555

Zdroj: Internetové stránky Knihovny Jana Drdy

Ceník knihovny

Osoba	Kč/měsíc	Kč/rok
Děti (do 15-ti let)	15	150
Dospělí (od 15-ti let)	20	200
Důchodci	15	150

Zdroj: Internetové stránky Knihovny Jana Drdy

Dům dětí a mládeže Příbram

Příbramský DDM má tři pobočky. První (centrála) se nachází v Příbrami, druhá se nachází v Berouně – Centru a třetí v Hořovicích – Větrné.

Aktivity všech poboček zahrnují nejen pravidelnou činnost v podobě zájmových kroužků, ale i činnost příležitostnou – akce, tábory atd.. DDM v Příbrami navíc ještě organizuje v průběhu školního roku okresní kola soutěží a olympiád vyhlášených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, dále sportovní ligy pro základní školy a střední školy.

DDM je školské zařízení, jehož zřizovatelem je Krajský úřad Středočeského kraje. Díky tomu se i na rozdíl od benešovského DDM řídí krajským rozpočtem.

Jak již bylo nastíněno, činnost DDM je rozdělena do 3 kategorií:

- Pravidelná činnost – zájmové kroužky.
- Příležitostná činnost (je otevřena dětem i široké veřejnosti, patří sem různé formy využití volného času) – den dětí, pořádání zájezdů do pražských divadel v průběhu školního roku atd.
- Prázdninová činnost – letní tábor na základně Loužek, letní příměstský tábor.

Přehled zájmových kroužků Domu dětí a mládeže Příbram (centrála) pro školní rok 2008/2009

Název kroužku	Pro děti ve věku	Kč/ rok
Aerobic	P, ZŠ, M	800
Angličtina hrou	P, ZŠ	700
Cvičení s Evou	M, D	200Kč/ za 10 lekcí
Floorball	ZŠ	800
Keramika 1	ZŠ	800
Keramika 2	ZŠ	800
Keramika 3	ZŠ	800
Keramika semináře	ZŠ, M, D	270Kč/lekcí
Moderní tanec	ZŠ, M, D	volná účast
Paličkování	ZŠ, M, D	700
Rybářský	ZŠ, M	700
Společenský tanec	ZŠ, M	1300
STOP obezitě	M, D	cena není zatím stanovena
Šachy	ZŠ, M, D	800
Zpěv a kytara	ZŠ, M	700

Zdroj: Internetové stránky DDM Příbram (2008)

7.5.2 Další organizace pro volný čas dětí a mládeže

V Příbrami je opravdu mnoho možností jak trávit volný čas. Největší zastoupení však mají sportovní aktivity a kluby. Těch je v Příbramském regionu nespočet, však jejich propagace není velká a informace o nich nejsou příliš dostupné. Zmíním alespoň ty nejvýznamnější co do počtu mladých členů.

Krom sportovních klubů se v regionu nachází i výchovné organizace. S ohledem na možnost porovnání výsledků v závěru práce jsem vybrala jako zástupce Junák svaz skautů a skautek České republiky.

Sportovní aktivity a kluby

Ski areál Příbram

V roce 2006 byl díky investici Města Příbram po letech opět zprovozněn lyžařský svah „Padák“ v Příbrami. Svah se nachází přímo naproti areálu Nový rybník.

Provozovatelem svahu je firma NOVADUS spol. s.r.o..V areálu je k dispozici nejen lyžařský vlek pro dospělé, ale i dětský vlek s nízkým vedením lana, dále je v provozu umělé zasněžování, osvětlení, půjčovna snowboardů a občerstvení.

V loňské zimní sezoně se v tomto areálu lyžovalo 22 dní na umělém sněhu, tak malý počet dní lyžování zapříčinilo počasí, na kterém je svah závislý ještě o něco více než horská střediska. Provozní doba svahu je od pondělí do pátku – 16,00 – 21,00 hodin, v sobotu a v neděli od 9,00 – 20,00 hodin pro veřejnost. Pokud by měly nějaké organizované skupiny (školy, TJ atd.) v počtu min. 20 lyžařů zájem lyžovat v dopoledních hodinách lze minimálně 3 dny předem lyžování objednat u provozovatele.

Ceník Ski areálu v sezoně 2008/2009

Druh	Dospělí	Student od 15 let, důchodce	Děti 6 -15 let
1 jízda	10 Kč	9 Kč	8 Kč
10 jízd	100 Kč	90 Kč	80 Kč
20 jízd	190 Kč	180 Kč	150 Kč
40 jízd	370 Kč	350 Kč	290 Kč
60 jízd	540 Kč	500 Kč	420 Kč
80 jízd	720 Kč	680 Kč	560 Kč
100 jízd	900 Kč	800 Kč	690 Kč
Děti do 6-ti let v doprovodu dospělé osoby – zdarma.			
Dětský lanový vlek – 70 Kč / 1 hodina			

Zdroj: Internetové stránky Ski areálu (2008)

Cykloklub Příbram

CK Windoor's Příbram vznikl již v roce 1927. V současné době se závodníci klubu věnují silničním disciplínám, cyklokrosu, závodům na dráze i horským kolům. Klub se zabývá i organizací závodů, s níž má dlouholeté zkušenosti, zejména v moderní historii uspořádal klub mnoho významných závodů (čtyři etapy Závodu míru, 8 mistrovství České republiky v silničním závodě a cyklokrosu, evropský šampionát tělesně postižených cyklistů, každoročně pořádá závody Českého poháru – Extraligy dospělých a mládeže atd.).

Trenéři klubu vychovali několik reprezentantů republiky, z nichž někteří našli uplatnění v profesionálním pelotonu. V roce 2000 vzniklo při Cykloklubu Příbram

Sportovní centrum mládeže pro střední Čechy. CK Windoor's je jedním z nejdéle působících cyklistických oddílů na území ČR.

CK Windoor's má v současné době 3 kategorie mládeže (juniori, kadety, žáky). I v tomto klubu se platí členské příspěvky, je silně podporován Městem Příbram i Středočeským krajem a těší se náklonnosti mnoha sponzorů:

- Generální partneři: zmíněné Město Příbram, Windoors s.r.o.
- Oficiální partneři: ALEA, Ford, Dandy, CykloŠvec, Enervit, Eurolines, Středočeský kraj, Kmont, Dirtecho atdl.
- Mediální partner: Frekvence 1

Hokejový klub Příbram

Historie příbramského hokeje sahá až do roku 1910, kdy vystřídal i ve světě v této době hrající se bandy hockey. Skutečné oživení hokeje však nastalo až v roce 1933. Tohoto roku sehrál LH Příbram celkem 6 utkání. V následujících letech se počet utkání na rok neustále zvyšoval a s počtem utkání i pozice týmu v tabulkách. V sezoně 1939/1940 se příbramské mužstvo svým 3. místem zařadilo mezi nejlepší celky tehdejšího protektorátu Čechy a Morava. Již v této době bylo nad ledovou plochou umělé osvětlení, na ledové ploše vysoké mantinely a kovové branky s připevněnou sítí.

Od čtyřicátých let do let sedmdesátých vystřídal hokejový klub mnoho názvů a jeho výsledky připomínají pohyb na houpačce, jednou nahoře jednou zcela dole. Zlom nastal v sezoně 1970/1971 kdy hokejový klub s názvem Baník postupuje do krajského přeboru. V listopadu roku 1970 je otevřen zimní stadion s umělou ledovou plochou a postupně jsou zakládána i žákovská mužstva. Bohužel i v následujících letech nejsou výsledky klubu příliš stálé.

V současné době je název klubu HC Příbram. Žákovských mužstev mají mnoho. Jejich rozdělení je do 3 základních skupin: 2.- 9. třída, dorost, junioři.

Hokej je pro mladé začátečníky jedním z finančně nejnáročnějších sportů a to nejen z provozních důvodů hřiště, ale i na samotné vybavení hráčů. Krom členských příspěvků a podpory města má tento hokejový klub tyto sponzory: Metalprodukt spol. s.r.o., Strojkov Engineering s.r.o., Longea, AUTA s.r.o., Reality – Alois Dvořáček, PB – tisk, Rádio Prácheň.

SK Spartak

Mezi další hojně navštěvované sporty, které mladí rádi zkouší je fotbal. SK SPARTAK Příbram byl založen v roce 1894, jeho historie je tedy velmi dlouhá, řadí se spolu se Slávií Praha, Spartou Praha, Kolínem a Plzní k nejstarším sportovním klubům v České republice. První fotbalový zápas se hrál v Příbram 31. srpna 1902, kdy k utkání nastoupili příbramští a dobříšští studenti.

SK Spartak velmi dbá na vychovávání svých mladých hráčů. K dnešnímu dni má klub:

- Spartakovskou školku
- Přípravku I, II, III
- Žáky – mladší a starší
- Dorost – mladší a starší

Podmínkou účastnit se tréninků není však jen tvrdá práce na hřišti, ale i členské Příspěvky, které se pohybují okolo 1000 – 1500 Kč za půl roku v klubu. Samozřejmě, že ani tyto příspěvky na provoz klubu nestačí, proto je nutné stejně jako v ostatních sportovních klubech shánět sponzory. Fotbalový klub sponzorují: BYZNYS Win, AquaTherm, PC Centrum, Elefant, Karcer, Centrum Dobříš, Město Příbram atd. Mediálním partnerem je Rádio Blaník.

TJ Sokol

Vznik TJ Sokol v Čechách se přičítá datu 16.2. 1862. Ještě v témže roce bylo v Čechách založeno dalších 8 jednot a mezi nimi i Sokol Příbram.

Hlavním podnětem k založení Sokola v Příbrami byla účast lékárníka Čeňka Hnilici a krupaře Jana Šembery na manifestačním pochodu vlastenců na Karlštejn. Tento pochod pořádala TJ Pražská. Sokolská myšlenka je natolik nadchla, že 18. srpna 1862 v hostinci u Heroldů slavnostně vyhlásili založení Sokola Příbram a okamžitě měl 50 místních členů. Pravidelné cvičení bylo zahájeno okamžitě, však brzy začalo stagnovat, poněvadž využívané prostory byly pouze pronajímané a často nevyhovující. Činnost jednoty se zúžila na pořádání výletů, jejichž součástí byla i veřejná cvičení.

Teprve koncem roku 1902 se městské zastupitelstvo rozhodlo místním sokolům darovat místo pro stavbu sokolovny. O rok později byla Sokolovna slavnostně otevřena. Během 1. světové války začalo cvičení mužů upadat, aktivně se však začaly projevovat

ženské sbory Sokola, dorost a žactvo. Sokol neznamenal jen tělovýchovu, ale i bohatou kulturní činnost (divadelní představení, přednášky, zájezdy atd.).

V období válečné okupace naší země byl Sokol rozpuštěn a byla přerušena veškerá jeho činnost. Ale základy příbramského Sokola byly více než silné a již několik dnů po ukončení války, 18. května 1945, zahájil Sokol svoji další činnost. Vznikly nové oddíly – lyžařský a tábornický. Stejně jako mnoha dalším organizacím politické dění nepřálo a po r. 1948 došlo ke sjednocení tělovýchovy, Sokol Příbram byl přejmenován na TJ Caloria nebo Spartak. Mnoho členů se s tímto nesmířilo a byli vylučováni či trestáni důtkou. Pokus o obnovení se naskytl až roku 1968 v období Pražského jara. Velké úsilí všech nadšenců smetl 21. srpen téhož roku. Po velmi dlouhých a velmi složitých jednáních bylo alespoň dosaženo toho, že na počátku roku 1969 bylo povoleno ustanovení TJ Sokol Příbram, nepřipouštěla se ale žádná návaznost na tradice bývalého Sokola Příbram a ani majetek nebyl jednotě navrácen.

Po roce 1989 se obnovení činnosti Sokola již podařilo, i se všemi jeho tradicemi a majetkem. O dva roky později získal Sokol Příbram zpět i Sokolovnu, která byla ovšem v žalostném stavu. Díky velkému nadšení členů se jí podařilo za krátkou dobu opravit a slouží jednotě dodnes.

Nyní Sokolovnu využívají především 4 oddíly: gymnastika, stolní tenis, všestrannost, taneční kroužek.

Pod záštitou TJ Sokol Příbram funguje i dětský klub Sokolík. Sokolík je otevřen ve všední dny od 8,30 do 19,30 hodin a provozuje např. dětskou hernu. Tato herna je určena pro ty nejmenší (předškoláky), funguje každé všední dopoledne a nabízí dětem cvičení na rozvoj pohybových schopností a dovedností, tanečky, maňáskové divadlo, hry se zvuky, rytmiizaci, pohádky, výtvarné a kreativní činnosti.

Ceník služeb	1 dítě	2 děti
Po – Pá 8,30 – 12,00	50 Kč	70 Kč

Zdroj: Internetové stránky TJ Sokol Příbram

Další možnosti využití volného času nabízené Sokolíkem jsou dětský a junior aerobik, všestranné cvičení pro malá děvčata, pilates atd. Tyto kroužky již fungují v odpoledních až podvečerních hodinách.

Dalšími sportovními kluby a organizacemi jsou například: TJ Baník Příbram, Sportovní klub krasobruslení Příbram, FK Marila Příbram, TJ Spartak Příbram, Klub tanečního sportu Příbram atd..

Výchovná organizace - Junák svaz skautů a skautek Příbram

V Příbrami se nachází 10 skautských oddílů. Náplň činnosti je u každého z nich trochu odlišná dle jejich vlastního zaměření. Každý týden se scházejí členové oddílů, či družin (oddíly jsou dále členěny na družiny) na oddílových (družinových) schůzkách a o víkendech pořádají všelijaké výlety a více denní výpravy. V letě, v rámci letních prázdnin, potom každý z našich oddílů pořádá tzv. letní tábor na 14 dní až 3 týdny.

Členové nejen příbramských, ale všech skautských oddílů jsou registrováni v Junáku – svazu skautů a skautek České republiky, vždy na začátku každého kalendářního roku. Tento členský poplatek činní v příbramských oddílech 350 Kč. Dalším finančním zatížením pro naše členy je potom hrazení vícedenních výprav a výletů, či letních táborů. Poplatek za tábor se oddíl od oddílu liší, avšak vždy se pohybuje v rozmezí 2 000 – 2 500 Kč za zmíněných 14 dní či 3 týdny.

8. VÝSLEDKY A DISKUSE

8.1. Dotace Městských úřadů měst Benešova a Příbrami organizacím pro volný čas

Obě města jak Benešov i Příbram hojně podporují zájmové organizace finančními dotacemi z rozpočtů měst. Poskytované částky se rok od roku liší, v závislosti na výši příjmů a samozřejmě v závislosti na výši ostatních výdajů. Obě města dotacemi podporují jak sportovní kluby, tak i zájmové organizace a samozřejmě zejména financují příspěvkové organizace, které jsou pod záštitou měst, nebo jsou přímo jejich zřizovateli.

8.1.1 Dotace poskytnuté MÚ Benešov pro rok 2008

Město Benešov má dotační program rozdělen dle rozpočtu (Rozpočet města na rok 2008 viz. Příloha č.2). Dotování volného času je zařazeno v kolonce služby pro obyvatelstvo: školství, kulturu a sdělovací prostředky, tělovýchovu a zájmovou činnost atd.. Provozní a investiční výdaje na školství, kulturu, tělovýchovu a zájmovou činnost se rovnají 100 733 000Kč z celkových výdajů města 488 951 000Kč.

Školství

Nejvíce peněz z této částky bylo přiděleno do školství přes 46mil. Kč. Tyto peníze jsou určeny na provoz a opravy veškerých mateřských a základních škol, příspěvky na lyžařské výcviky základních škol atd.. Jednou z největších položek byla oprava podlahy sportovní haly v ZŠ Jiráskova, která slouží i veřejnosti, 4mil.Kč.

Tělovýchova a zájmová činnost

Na tělovýchovu a zájmovou činnost potom město přispělo více než 42mil Kč a z toho je téměř 16mil. na provoz Městských sportovních zařízení a 20mil. přímo na rekonstrukci krytého plaveckého bazénu. V rámci letošního rozpočtu bylo vystavěno i nové víceúčelové hřiště za 4mil.Kč. Dům dětí a mládež dostal na provoz své činnosti v roce 2008 od města částku 910 tis. Kč a na opravu střechy 300tis.Kč. Do opravy dětských hřišť investovalo letos město 250tis. Kč a za 20tis. Kč nechalo vypracovat studii na rozšíření jednoho víceúčelového hřiště. Dotaci od města dostalo i Mateřské centrum Hvězdička ve výši 75tis.Kč. Větší než 700tis.Kč potom byla dotace sportovním

organizacím a klubům. Sportovní kluby a organizace podporuje město pouze za určitých podmínek.

V letošním roce podporovalo město Benešov 10 sportovních organizací (klubů) obdobně jako v minulých letech. Všechny deset klubů splňovalo pravidla pro poskytnutí dotace, která zní:

- organizace, která bude podporována musí působit na území města Benešova,
- ve svém názvu musí mít uveden název města „Benešov“,
- organizace musí být registrovány u Ministerstva vnitra České republiky jako Občanské sdružení,
- musí vyvíjet systematickou činnost,
- alespoň jedno jejich mládežnické družstvo musí hrát soutěž řízenou sportovními svazy nebo zajišťovat pro mládež a předškolní děti všestrannou sportovní přípravu.

Tato podpora se týká výhradně činností související s přímými sportovními aktivitami (tréninky, přípravné zápasy, turnaje a mistrovské zápasy). Pro všechny doplňkové, kondiční a rehabilitační činnosti podpora není poskytována.

Podpora města, pro organizace splňující výše uvedené podmínky, spočívá v tom, že ve všech prostorách a zařízeních ve vlastnictví města Benešov budou sportovní organizace provozovat svoji činnost bezplatně. Dále jim bude městem hrazeno nájemné ve stanovené výši hodin za užívání haly Bios, tělocvičny TJ Sokol, tělocvičny a auly Gymnázia Benešov.

Kultura a sdělovací prostředky

Na kulturu a sdělovací prostředky, kam řadíme například Městskou knihovnu, Muzeum umění, Městské kulturní středisko atd. bylo vynaloženo 11 786 000 Kč. Přímou na Městskou knihovnu potom připadá částka přes 6 mil. Kč a dotace neziskovým kulturním organizacím činila 500 tis. Kč.

8.1.2 Dotace poskytnuté MÚ Příbram pro rok 2008

Rozpočet města Příbram (viz. Příloha č.3) dostupný veřejnosti je poněkud méně podrobněji rozčleněn nežli v případě města Benešov. Na druhou stranu, co se týče přímo datací právě v okruhu občanských sdružení, sportovního využití mládeže, dotování sportovních klubů a jiných kulturních neziskových organizací, je dostupný naprosto podrobný přehled kolik korun přesně jaké organizaci či klubu a za jakým účelem

přispívá. Celkové výdaje města pro letošní rok dosahují částky 748 469 656Kč. Přímě do sektoru školství potom putuje částka 57 284 100Kč a do sektoru kultury, sportu a informačních služeb 75 463 153Kč.

Dotace poskytnuté do sektoru kultura

Dotace poskytnuté neziskovým kulturním organizacím dosahovala letošního roku 1 800 000Kč. Z této částky se 989 000Kč přímě týká 61 organizací buď přímě pracujících s dětmi a mládeží nebo organizací, které pořádaly jednorázový program pro děti a mládež. Nejvyšší poskytnutou částkou je 90 000Kč, na celoroční činnost, organizaci Q klub Příbram, která je základním článkem občanského sdružení Asociace pro mládež, vědu a techniku. Ostatní částky se různě pohybují od 1 000Kč až do 35 000Kč. Všechny poskytnuté dotace jsou buď na celoroční provoz organizací, nebo na pomoc při zorganizování jednorázových akcí.

Dotace poskytnuté do sektoru sport a tělovýchova

I do sektoru sport a tělovýchova byla poskytnuta pro různé sportovní organizace a kluby částka 1 800 000Kč. Z této částky celých 765 000Kč tvoří investiční výdaje, pomoc při opravách hřišť a budov organizací a klubů.

Na činnost 17 občanských sdružení, jejichž hlavní náplní je sportovní vyžití mládeže byla poskytnuta dotace 697 000Kč. Největší podíl získala TJ Baník Příbram 117 942Kč, TJ Sokol získala 122 054Kč, FK Marila Příbram získala 129 157Kč, Bruslařský klub obdržel 63 737Kč, Klub tanečního sportu 44 485Kč atd.

Na významné jednorázové sportovní akce a mimořádné výdaje občanských sdružení bylo vyčleněno 208 000. Největší část dotace 42 700Kč přispívala sdružení FK Marila Příbram k uspořádání mezinárodního turnaje staršího a mladšího dorostu v Příbrami a účast mládežnických týmů na prestižních turnajích v zahraničí. Bruslařskému klubu na pomoc při uspořádání 33.ročníku závodů bylo přispěno 25 000Kč. TJ Spartak Příbram, oddíl házené, obdržel dotaci 17 000 na uspořádání turnaje mladších žáků. TJ Sokol potom na 14.ročník memoriálu B. Kupčíka 15 000Kč.

8.2. Sponzorování organizací ve městech Benešov a Příbram

Vzhledem k tomu, že velikost měst se znatelně liší, i možnosti organizací získávat sponzory jsou diametrálně odlišné. Nejvíce sponzorů v obou městech získávají sportovní kluby či organizace, které hrají nějakou soutěž, ligu. Zde totiž sponzoři vidí

alespoň nějaký způsob návratnosti jejich investice, poněvadž nejčastější podmínkou sponzorů bývá jejich zviditelňování klubem, a to jim sportovní kluby mohou poskytnout v rámci propagace jmen sponzorů při zápasech, turnajích nebo závodech ať už na úrovni republikové či dokonce mezistátní.

Benešov je malé město, proto bývá hledání sponzora pro organizace dosti obtížné. Většina organizací je sponzorována rodiči – soukromými podnikateli – jejichž děti kroužek navštěvují. Tento sponzorský dar však bývá spíše symbolický a pohybuje se ve většině případů kolem částky 5 000 Kč. Ve menších organizacích je i tato částka velkým finančním přínosem, ale sdružení větších rozměrů si jistě s touto částkou nevystačí. Musí tedy hledat sponzory i mezi většími firmami. V Benešově je nejhojněji sponzorován Basketbalový klub Benešov. Krom dotací od MÚ Benešov přispívá do klubové pokladny dalších 25 sponzorů nejrozumnějšího druhu, včetně mediálních partnerů. Druhou nejvíce sponzorovanou organizací je Mateřské centrum Hvězdička s 15 sponzory – převážně právě ze strany rodičů, a SK Benešov s více než 10 sponzory.

I ve městě Příbram se ukazuje myšlenka, že sponzoři raději přispívají sportovním klubům na určité úrovni více než správná. V drtivé většině případů jsou finanční prostředky nesportovních organizací pouze z členských příspěvků a dotací města, kraje či státu. U sportovních klubů či organizací je tomu opět jinak. Nejvíce sponzorovaný je FK Marila Příbram. Na jeho konto přispívají 4 generální partneři, 35 oficiálních partnerů a mediální partneři jsou 2. Druhým nejsponzorovanějším klubem je Cykloklub Příbram, který má 2 generální partnery, 17 oficiálních a mediálním partnerem je celorepublikové rádio. SK Spartak má 17 sponzorů a neposlední řadě potom HC Příbram, který sponzoruje více než 7 firem.

8.3. Porovnání možností využití volného času v obou městech

Obě města Příbram i Benešov mají velké množství, kde mohou děti a mladí lidé trávit svůj volný čas. Je zcela samozřejmé, že v Příbrami je těchto možností o mnoho více než v Benešově. To je způsobeno především tím, že města nejsou stejně velká, z čehož vyplývá, že i počet dětí a mládeže se od sebe podstatně liší. Což je znatelné z následujících tabulek, které ukazují počty dětí a mládeže v různém věku k 31.12. 2001 jak v městě Příbram tak dále potom i ve městě Benešov.

Počet dětí a mládeže ve věku 0-19 let ve městě Benešov v roce 2001

Území	Obyvatelstvo celkem	v tom ve věku (v letech)						
		0-2	3-4	5	6-9	10-14	15-17	18-19
Okres Benešov	93 156	2 392	1 575	886	4 262	5 750	3 815	2 764
Obec Benešov	16 323	396	293	145	712	1 064	691	515
Území	Muži celkem	z toho ve věku (v letech)						
		0 - 2	3 - 4	5	6 - 9	10 - 14	15-17	18-19
Okres Benešov	45 836	1 241	825	458	2 137	2 966	1 984	1 388
Obec Benešov	7 859	197	144	72	335	542	368	262
Území	Ženy celkem	v tom ve věku (v letech)						
		0 - 2	3 - 4	5	6 - 9	10 - 14	15-17	18-19
Okres Benešov	47 320	1 151	750	428	2 125	2 784	1 831	1 376
Obec Benešov	8 464	199	149	73	377	522	323	253

Zdroj: Český statistický úřad (2008)

Počet dětí a mládeže ve věku 0-19 let ve městě Příbram v roce 2001

Území	Obyvatelstvo celkem	v tom ve věku (v letech)						
		0 - 2	3 - 4	5	6 - 9	10 - 14	15-17	18-19
Okres Příbram	107 739	2 770	1 976	991	4 929	6 905	4 451	2 886
Obec Příbram	35 886	890	648	286	1 545	2 385	1 483	964
Území	Muži celkem	z toho ve věku (v letech)						
		0 - 2	3 - 4	5	6 - 9	10 - 14	15-17	18-19
Okres Příbram	53 068	1 408	986	503	2 607	3 584	2 247	1 466
Obec Příbram	17 482	452	336	145	802	1 230	754	471
Území	Ženy celkem	v tom ve věku (v letech)						
		0 - 2	3 - 4	5	6 - 9	10 - 14	15-17	18-19
Okres Příbram	54 671	1 362	990	488	2 322	3 321	2 204	1 420
Obec Příbram	18 404	438	312	141	743	1 155	729	493

Zdroj: Český statistický úřad (2008)

Přesto, že na první pohled má jak již je zmíněno výše, Příbram více klubů a organizací pro děti a mládež, kde mohou trávit volný čas, podrobnější pohled nám říká, že toto velké množství organizací se zabývá v převážné většině sportovní činností a naopak ostatních zájmových organizací příliš není. V Benešově je potom zaměření kroužků mnohem vyrovnanější, nalezneme zde řekla bych dostatek nejen sportovních klubů, ale právě i velký výběr nejrozličnějších zájmových kroužků.

8.3.1 Příspěvkové organizace měst

Jak je uvedeno výše v práci obě města zaštiťují několik stejných, nebo velmi podobných organizací ať už se jedná o městská sportovní zařízení, Městskou knihovnu nebo Dům dětí a mládeže.

Pod pojmem Městská sportovní zařízení u obou měst si můžeme představit velmi podobné možnosti využívání volného času. Jedním z nejnavštěvovanějších v obou městech jsou bazény.

V Příbrami se jedná o aquapark a v Benešově o krytý plavecký bazén + další venkovní bazén. V možnosti využívat toto sportovní zařízení má jednoznačně navrch příbramský aquapark. Hlavní výhodou je možnost celodenního využití veřejností na rozdíl od krytého bazénu v Benešově, který má pro veřejnost otevřeno jen velmi málo. Většina času je věnována sportovním klubům, či jiným organizacím, které si bazén pronajímají. Zejména pro děti a mládež, které nejsou členy plaveckého kroužku či oddílu, je potom bazén téměř zneprístupněn, protože vyhraněné hodiny pro veřejnost jsou převážně ve večerních hodinách. To ale není poslední výhoda příbramského aquaparku. I když je Benešov menším městem, krytý plavecký bazén je i většinu času pro veřejnost téměř přeplněn a tudíž užitek ze zaplaceného času v bazéně je často velmi nízký až negativní. Podle mého zjištění i vlastní zkušenosti k přeplnění aquaparku téměř nedochází, a pokud ano tak opravdu jen velmi zřídka.

Dalším sportovním zařízením jsou zimní stadiony měst. Zde mohu u obou říci, že slouží převážně k účelům sportovních klubů a využívání jinými organizacemi. Veřejnost má k dispozici u obou stadionů jen velmi malou část z celkového časového úhrnu využívání plochy. I tato malá část je však většinou plně využita, obzvláště v posledních letech, kdy zimy nebyly příliš velké a většina rybníků, pokud vůbec zamrzla, byla k dispozici jen na krátkou dobu.

V posledních letech do seznamu Městských sportovních zařízení obzvláště v Benešově přibýly tzv. Travnaté plochy. Jedná se o travnatá místa, která se nacházejí ve městě. Dříve byla tato místa volně přístupná pro každého, ať už pro děti, které si zde chtějí jen tak hrát, nebo pro mládež – skupinu kluků, kteří si chtějí například za pěkného odpoledne zahrát fotbal nebo jiný sport. Z některých těchto míst vznikla víceúčelová, opět volně přístupná, hřiště, bohužel z převážné většiny těchto míst jsou nyní oplocená, placená hřiště, kam už se jen tak každý nedostane. Stejně jako u krytého

plaveckého bazénu, jsou zde upřednostňovány sportovní kluby. Z města tedy téměř zmizela místa, kde si bez placení a téměř v každou denní hodinu mohla mládež, parta kamarádů, něco zahrát. Víceúčelová hřiště, která byla zbudovaná za tímto účelem jsou zcela z kapacitních důvodů nedostačující. Příbram zatím nepostupuje stejným způsobem, jako město Benešov. Volné travnaté plochy, které může každý využít neoplocuje ani nezaplatňuje. V tomto ohledu má tedy Příbram lepší možnosti obzvláště pro děti a mladé lidi, kteří jen velmi těžko nashromáždí tolik peněz, aby mohli využít, sice upravenějších, nicméně placených hřišť.

V čem se obě města můžou rovnat jsou jejich rekreační areály. Oba areály nabízejí mnoho možností využití volného času pro své návštěvníky, i když se třeba tyto možnosti zcela neshodují. Výhodou obou areálů je velké, v převážné většině, sportovní využití pro všechny věkové skupiny.

Město Benešov má ovšem velkou převahu v Domě dětí a mládeže. Na rozdíl od Příbramského nabízí DDM v Benešově dětem a mládeži obrovský výběr všech různých zájmových kroužků i sportovních aktivit. Ne nadarmo je označován za jeden z nejlepších v republice. Krom těchto celý rok stálých kroužků, pořádá DDM Benešov pro veškeré děti a mládež mnoho akcí, ať už přímo ve městě (v budově DDM, na víceúčelových hřištích, v tělocvičnách atd.) nebo v okolí města. Příbramský DDM je v tomto ohledu opravdu na velmi nízké funkční úrovni.

8.3.2 Další organizace pro volný čas dětí a mládež

Velkou výhodou je pro Příbram Ski areál. Obyvatelé Příbrami mají neobvyklou možnost jak v zimním období trávit volný čas. Zkušený lyžař sice asi tento svah příliš neocení, ale právě pro děti a mládež je tato možnost jak využít v zimě volné odpoledne více než lákavá. Benešov bohužel nemá územní polohu pro výstavbu takového sportoviště.

I ostatní organizace pro volný čas dětí a mládeže se týkají z 90-ti procent sportu a tělovýchovy. Ať jde o TJ Sokol, či jiná sdružení je možno s jistotou tvrdit, že výběr sportu, který by chtěl mladý člověk nebo i dítě navštěvovat je rozmanitější ve městě Příbram. Co se týče kapacity naplnění sportovních klubů a organizací, tam jsou v obou městech ještě postačující rezervy. To je zřejmě dáno neblahým trendem dnešní

společnosti, která dává přednost sportu a pohybu vůbec ve svém volném čase velmi málo.

Postačující kapacita je i u výchovné organizace jako je Junák – svaz skautů a skautek ČR. Jak v Příbrami tak v Benešově je možno tuto organizaci navštěvovat a v závislosti na počtu obyvatel je oddílů ve městech dostatek. Nyní ještě není kapacita stávajících oddílů zcela naplněna, ale v poslední 2 letech se počet dětí hlásících se do této organizace pomalu zvětšuje, čímž byl narušen klesající trend předcházejících 5 let.

8.4. Finanční zatížení rodin při využívání organizací pro volný čas

Stejně tak jako je rozdíl v možnostech využívání volného času ve zkoumaných městech i finanční zatížení rodin, chtějí-li aby jejich děti navštěvovali pravidelně ve svém volném čase nějaké zařízení k tomu určené, je rozdílné. Ne však vždy.

Co se týče sportovních klubů, jako takových, finanční zatížení rodin se téměř neliší. Chtějí-li rodiče, aby jejich dítě navštěvovalo sportovní klub, je nutné si hlavně ujasnit jednu důležitou otázku. „Chci, aby mé dítě hrálo tento sport na profesionální úrovni, nebo je to jen kroužek, který zaručuje mému dítěti tolik potřebný pohyb?“ Odpověď na tuto otázku je velmi důležitá a ze stránky finanční se liší řádově o tisíce korun. Pokud se rodiče rozhodnou přihlásit dítě do sportovního klubu, který hraje sport na profesionální úrovni, musí počítat s tím, že poplatky jen za účast v tomto klubu (nemluví o dalších nutné výbavě) dosahují minimálně 2 000 Kč za rok. Pokud jde rodičům jen o sportovní kroužek, který se ale také může například účastnit nějaké soutěže, pohybují se poplatky za účastníka a rok od 500 – 900 Kč dle zvoleného sportu.

Minimální odlišnost platí u sportovních klubů, nikoli však u Městských sportovních zařízení. Pro mne velmi zajímavým zjištěním bylo, že bude-li chtít mladý člověk navštěvovat například krytý plavecký bazén v Benešově (pravidelně 1 za týden po celý rok) a zvolí si tu nejlevnější variantu zaplatí za nynějších cen 1560 Kč. Oproti tomu v Příbrami zaplatí za pravidelné docházení do bazénu mladý člověk „jen“ 1300 Kč. Vzhledem k nabízeným službám je navštěvování benešovského bazénu značně nevýhodné a finančně náročnější. Stejně tak pravidelné návštěvy rekreačního areálu vyjdou finančně výhodněji v Příbrami, než-li návštěva rekreačního areálu pod záštitou města Benešov. I veřejné bruslení dospělých a mládeže je ve městě Příbram o něco

výhodnější. V Benešově zaplatí rodina za člena 30Kč na 1,5hodiny bruslení a v Příbrami je tento poplatek na hodiny 2.

U Domů dětí a mládeže je tento trend opačný. Benešovské rodiny vyjde přihlášení svého dítěte do kroužku levněji než rodinu v Příbrami. Rodina, která bude mít zájem na tom, aby jeho dítě navštěvovalo některý z kroužků v DDM v Benešově musí si připravit zhruba 500-600Kč na rok. Pouze v případě kroužku leteckých modelářů a plavání je částka vyšší 900Kč za rok. Co se týče DDM v Příbrami je tato částka na jedno dítě a rok 700-900Kč. Což je znatelně více, obzvlášť jedná-li se o rodinu s více dětmi.

Obdobně jako u DDM je i Městská knihovna v Příbrami nejen vybavena méně svazky na více obyvatel, ale i roční poplatek je jak u dospělých, dětí, tak i u důchodců vyšší.

U výchovné organizace Junák- svaz skautů a skautek ČR jsou opět členské příspěvky velmi podobné. Jsou jen jinak rozvrstvené. V Příbrami zaplatí člen na rok 300Kč. Tato částka pokrývá schůzky jednou týdně. Pokud se bude chtít daný člen účastnit dalších akcí jako jsou výlety a výpravy, musí si cenu těchto akcí hradit v celé výši. Benešovští skauti vybírají členský poplatek 500Kč na rok. Do tohoto poplatku však nespádají pouze pravidelné schůzky, ale je z něho hrazena i určitá část nákladů na výlety a výpravy pořádané oddíly, proto účastník těchto akcí platí vždy jen určitou poměrnou část. Oddíly z obou měst pořádají letní tábory, jejichž cena se pohybuje okolo 2 000-2 500Kč. Jeden člen tedy za roční pobyt v oddíle i s letním táborem, výpravami jednodenními i vícedenními zaplatí zhruba 3000 – 3 500Kč.

8.5. Diskuse a doporučení

Z výše uvedených výsledků můžeme usoudit, že jak město Benešov, tak i město Příbram se snaží podporovat sdružení a organizace pro volný čas dětí a mládeže. Každé z měst má k věci trochu jiný přístup, jiné způsoby dotování.

U města Benešov je neuspokojivé neustálé snižování veřejně a bezplatně přístupných volných ploch pro realizaci různých zejména sportovních aktivit. Je sice chválehodné, že jsou tyto prostory nadstandardně udržovány, ale jejich zpoplatnění je k zamyšlení hodné. Prostory, které slouží k volnému vyžití dětí a mládeže jsou přeplněné a všichni, kteří se nemohou takto realizovat potom hledají jiné využití svého

volného času, bohužel ne vždy velmi šťastným způsobem. Jednou z posledních těchto ploch byl prostor v těsné blízkosti benešovského DDM a základní školy. Tato plocha v centru města mohla být využita jako sportoviště, či dětské hřiště nebo park. Obě přilehlé instituce by jej jistě hojně využívaly. Bohužel město bylo jiného názoru a tento prostor zcela zastavělo domem s bytovými jednotkami. Je jasné, že výstavba nových bytů není o nic méně důležitá, než prostory pro využívání volného času. Jistě by se našel i jiný prostor (možná i výhodnější) na jejich výstavbu, než-li místo těsně sousedící se dvěma dětskými (mládežnickými) institucemi.

Dalším nešťastným zařízením je krytý plavecký bazén v Benešově. Kdysi možná jeho kapacita městu postačovala, nyní je však vrcholně nedostačující. I přesto, že v letošním roce na jeho rekonstrukci vyčlenilo město 20 milionů korun, není v bazénu žádná změna znát. Nedošlo ani k jeho rozšíření, které je tak potřeba, ani k jiným více viditelným rekonstrukcím.

Na základě těchto zjištění usuzuji, že není problém jen financování organizací zabývajících se volno časovými aktivitami mládeže, ale i vyšší zájmy města.

V Příbrami je nejvíce neuspokojující nynější stav místního Domu dětí a mládeže. Všude po republice jsou kroužky domů dětí a mládeže hojně využívány, jsou většinou pro rodiče finančně dostupné a poskytují velmi rozmanitý výběr zájmových i sportovních kroužků jako například v DDM Benešov. Je dosti zarážející, že tak velké město jako je Příbram nemá podstatnější zájem na zlepšení této organizace.

9. ZÁVĚR

Postupem času, díky neustálému technologickému vývoji bude lidem volného času spíše přibývat. Bylo by proto dobré, vytvářet pevnou a spolehlivou základnu organizací pro volný čas. Přesto, že počet míst, kde můžou mladí lidé a děti trávit své volno neustále roste, ještě stále není těchto míst dostatek. Při zakládání společností pro volný čas, a to zejména mládeže, musíme mít na paměti, že děláme i něco pro celou společnost, nejen pro jednotlivce účastnících se nejrůznějších aktivit.

Každý mladý člověk, dítě, které nemá ve svém volnu co dělat, nudí se může postupně společnosti spíše uškodit, poněvadž lehce může sklouznout k nějaké partě výtržníků, která se baví tím, že ničí tak těžko budované okolí kolem nás všech. Tomuto je dobré zabránit, a proto je třeba organizace, zabezpečující věrohodný program, co nejvíce podporovat.

Naše společnost se neustále snaží prosazovat seberealizaci mladých lidí a dětí, podle vzoru západní civilizace. Velká skupina lidí tuto fakt však chápe tak, že se nemusí o své děti starat. Čím dál větší množství rodičů nechává své děti ať si tzv. dělají co chtějí. To je ale zásadně špatně. Pod pojmem seberealizace bychom si spíše měli představit tvůrčí činnost dítěte, kterou vyplňuje svůj volný čas a přitom rozvíjí své schopnosti.

Vytvářením nových dětských a sportovních hřišť i zvelebujeme své okolí, kde žijeme. V mnoha případech je totiž výstavba nového hřiště velmi úzce spojena s vytvořením na příklad parku, kde mohou v klidu relaxovat nejen děti, ale i dospělý a maminky s malými dětmi. Musíme mít na paměti, že veškerý zásah do struktury města ať už v rámci organizací nebo nové výstavby je zásahem do života každého z nás, a proto bychom se měli o tuto problematiku více zajímat.

10. SEZNAM LITERATURY

- 1 ČÁP, J. *Psychologie mnohostranného vývoje člověka*. Praha : SPN, 1990. 292 s. ISBN 80-04-22 967-0.
  - 2 SEDLÁŘ, R. *Výchova mimo vyučování, její tradice a principy*. Praha : SPN, 1967. 210 s.
  - 3 SPOUSTA, V., a kol. *Kapitoly z pedagogiky volného času*. 1. vyd. Brno : MU, 1996. 40 s. ISBN 80-210-1274-9.
  - 4 ZICH, F. *Co s volným časem?*. Praha : Pressfoto, 1978. 158 s.
  - 5 SCHNEIDEROVÁ, H., a kol. *Teorie školní a mimoškolní výchovy*. 1. vyd. Praha : SPN, 1988. 216 s.
  - 6 *Bílá kniha : Národní program rozvoje vzdělávání v České republice*. Praha : Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2001. 52 s.
  - 7 *Bílá kniha o mládeži : Sborník příspěvků a vystoupení z národní konference*. Praha : Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2002. 52 s. ISBN 80-86033-78-3.
  - 8 TUČEK, M., a kol. *Dynamika české společnosti a osudy lidí na přelomu tisíciletí*. 1. vyd. Praha : Sociologické nakladatelství, 2003. 428 s. ISBN 80-86429-22-9.
  - 9 *Vyhláška o zájmovém vzdělávání 74/2005 Sb.*. Praha : Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2005.
  - 10 BŘICHÁČEK, V., a kol. *Skautskou stezkou*. Praha : Tiskové a distribuční centrum , 1998. 393 s. ISBN 80-86 109-07-0.
  - 11 *Ceník služeb Městských sportovní zařízení Benešov*. Benešov : MSZ, 2008. 8 s.
  - 12 *Ceník služeb Městských sportovní zařízení Příbram*. Příbram : MSZ, 2008. 5 s.
  - 13 *Přehled zájmových kroužků Domu dětí a mládeže*. Benešov : DDM, 2008. 3 s.
- Internetové zdroje
- 14 *Ministerstvo financí České republiky [online]*. Praha : Ministerstvo financí ČR, 2005, 19.10. 2008 [cit. 2008-10-20]. Dostupný z WWW: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/>.
  - 15 *Český statistický úřad [online]*. Praha : Český statistický úřad, 2008 , 18.10.2008 [cit. 2008-10-20]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/>.
  - 16 *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]*. Praha : MŠMT, 2006 , 17.09.2008 [cit. 2008-10-20]. Dostupný z WWW: <http://www.msmt.cz/ekonomika->

skolství>.

- 17 *Benešov oficiální stránky města* [online]. Benešov : Město Benešov, 2008 , 5.11.2008 [cit. 2008-11-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.benesov-city.cz/kultura/>>.
- 18 *Město Příbram oficiální stránky městského úřadu* [online]. Příbram : Město Příbram, 2008 , 27.10.2008 [cit. 2008-11-27]. Dostupný z WWW: <<http://www.pribram-city.cz/dotace/>>.
- 19 *Středočeský kraj* [online]. Středočeský kraj : Středočeský kraj, 2008 , 23.10.2008 [cit. 2008-10-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.kr-stredocesky.cz/portal/odbory/ekonomicke-informace/rozpocet/>>.
- 20 *Sokol Příbram* [online]. Příbram : Sokol Příbram, 2006 , 10.11.2008 [cit. 2008-11-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.sokolpribram.cz/>>.

11. PŘÍLOHY

Příloha č. 1

Rozpočet Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy pro rok 2008

Příloha č. 2

Plánovaný rozpočet města Benešov na rok 2008

Příloha č. 3

Plánovaný rozpočet města Příbrami na rok 2008